Cumhuriyet

17 nci yıl sayı: 6010

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve Matbaa kısmı: 24299 - 24290

Cumartesi 3 Mayıs 1941

Cumhur Reisimizin refikaları Bayan İnönü harb sargısı yapıyorlar. Soldaki resim, Bayan İnönünün ilk yaptığı harb sargısıdır

Ankarada gönüllü hastabakıcı kursu dün merasimle açıldı

Merasimde, Bayan İnönü ve askerî erkân hazır bulundular, Grl. Mazlûm bir hitabe irad etti

Ankara 2 (Telefonla) — Yardımsevenler Cemiyetinin gönüllü hastabakıcı kursu, Cemiyetin müessisi ve hami reisi sayın Bayan İnönünün huzurile bugün saat 15,30 da açıldı. Beraberlerinde Cemiyetin reisi Nevber Sevüktekin ve umumî kâtibi Mebrure Aksoley olduğu halde Cebeci hastanesine gelen Bayan İnönü, Millî Müdafaa sıhhat dairesi reisi General Mazlûm Boysa, Genelkurmay sıhhat müfettişi General Raif, Cebeci askerî hastanesi mütehassıs tabibleri, Cemiyetin umumî müfettişi

(Arkası sahife 5 sütun 5 te)

Irak'da Harb!

İngiliz ve Irak kuvvetleri

Muhasamata bilfiil dün başladılar

Iraklılar memleketlerinde İngiliz askerinin durmasına müsaade etmek istemiyorlar

Irak, Berlinden yardım istemiş

Londra radyosu, Irakta vaziyetin had bir safhaya girdiğini ve İngilizlerle Irak kuvvetleri arasında muhasamatın bilfiil başladığını bildirmiştir. Irak kıtaatı bu sabah şafakla beraber Bağdadın 90 kilometre uzağında bulunan Habbaniye tayyare meydanına topçu ateşile hücuma başlamışlardır.

Başlanan musademe hakkında henüz tafsilât verilmemektedir.

Malûm olduğu veçhile Irakla İngiltere arasında 1930 tarihinde bir muahede imzalanmıştı. Daha evvel Irakta İngiliz mandası hüküm sürüyordu. İngiliz - Irak muahedesinin akdinden sonra, Irak müstakil devlet olarak Milletler Cemiyetine girmişti. Bu muahede mucibince taraflardan biri harbe tutuşursa diğeri derhal yardıma koşacaktı.

Son zamanlarda Bağdad hükûmeti Iraktaki İngiliz kuvvetlerinin takviyesine müsaade etmişti. Bağdad hükûmeti

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

İnebolu yolcularının şehrimizden hareketlerine aid intıbalar

İlk kafile ineboluda

Seyahat, güzel havada çok neş'eli geçti

Yolcularla beraber giden arkadaşımız yolculuğun bütün tafsilâtını bildiriyor

İkinci kafile de dün limanımızdan hareket etti, trenle gideceklerin de hareket günü belli oldu

İnebolu 2 (Tırhan vapurile Anadoluya giden ilk kafileye refakat eden arkadaşımızdan) — «Tırhan vapuru İstanbuldan ayrılan ilk beyannameli kafileyi İneboluya götürüyor» dedikleri zaman, eski günlere aid göç manzaraları gözlerimin önüne geldi. Şimdi rıhtımda kim bilir gene ne sahnelerle karşılaşacaktım. Yer kapmak için vapurun merdivenlerinde saçsaça, başbaşa gelen sinirli kadınlar, annelerinin eteğine yapışarak cıyak cıyak haykırışan çocuklar.

Galata rıhtımına geldiğim zaman bir de ne göreyim: Tırhan bir kotra kadar sakin ve rahat, üstelik de yarı yarıya boş! Ne yola çıkanlarda en ufak bir telâş, ne rıhtımda bekliyenlerde hissedilir teessür hali.

Vâkıa teşyie gelenler arasında kendilerini tutmayıp mendillerini ıslatanlar

(Arkası sahife 5 sütun 3 te

Fransanın mes'uliyeti

Dünyayı sinirlendiren son hareketlerile Fransa kendisine tevcih edilecek ağır itablı hitabları hak etmeğe doğru gidiyor. Nihayet Fransanın unutmaması lâzımdır ki o bir takım milletlerin haklarını boynuna almış bir memlekettir, ve mes'uliyeti de o nisbette büyüktür: Mağlûb olmaktan mütevellid mes'uliyeti!

Her hangi bir harbde iki muharib taraftan birinin mağlûb olması tabiidir. Fransanın mağlûbiyeti, dünya ölçüsünde tesiri pek büyük bir hâdise olmakla beraber bütün dünya memleketleri yukarıki kaideye uyarak mağlûb Fransaya cidden samimî bir sempati gösterdiler. Bu sempatinin büyük bir kıymeti olduğuna şüphe yoktur ve Fransa bunu takdir edebilecek bir memlekettir. Fransa uğradığı büyük felâketin maddî ve manevî bin bir azab ve ıstırabı içinde ancak vakur yaşamakladır ki kendisine karşı gösterilen alâkaya lâyık büyük millet olduğunu ispat edebilir.

Halbuki bu tamamen böyle olmuyor. Mağlûbiyetin ve mütarekenin ferdalarından başlanarak Fransada bir takım politikacılar yeni vaziyeti beynelmilel bir mahiyetle ve sanki her hangi bir faydası olacakmış gibi galibe yaranmak gayretile istismar etmeğe kalkıştılar, ve hâlâ o yolda bin bir entrika ile uğraşıp duruyorlar. İşte bu, mağlûb veya galib hiç bir Fransaya yakışmıyan ve ilelebed de yakışmıyacak olan bir harekettir. Mağlûb iken dahi kendisini bilen ve seven dünya milletleri nazarında büyük görünen Fransa bu entrikacı siyasetlere sahne olduğu nisbette küçülüyor. Muharebeden ve mütarekeden evvelki Fransayı dahilî politikacılar batırmışlar ve düşürmüşlerdi. Şimdi haricî politikacılar onu öldürüyorlar.

Mağlûb bir memleketin yaralarına tuz serpmiş olmamak için açık ifade etmeyi kimse düşünmüyordu. Fakat dünyayı sinirlendiren son hareketlerile Fransa kendisine tevcih edilecek ağır itablı hitabları hak etmeğe doğru gidiyor. Nihayet Fransanın unutmaması lâzımdır ki o bir takım milletlerin haklarını boynuna almış bir memlekettir, ve mes'uliyeti de o nisbette büyüktür: mağlûb olmaktan mütevellid mes'uliyeti!

Fransa mağlûbiyet kazasına uğramış bir memleketin vakar ve tahammülile yerinde rahat oturduğu müddetçe o mes'uliyeti kimse ona ihsas etmek dahi istemezken yalnız ve yalnız vâhi ve şahsi bir endişe ile galibin suyu sıra yürümeğe çalışan bir kısım Fransızların bu telâşlı ve küçük hareketleri taaddüd ve tevali ettikçe günün birinde dünya milletlerinin o azim mes'uliyeti Fransanın yüzüne karşı haykırmalarına

YUNUS NADİ

(Arkası sahife 5 sütun 2 de)

Yunanistanda muharib İngiliz kuvveti kalmadı

İngiliz gazeteleri

Bu muharebeden alınan dersleri uzun uzadıya anlatıyor

Almanlar, Mora'da 8200 esir aldıklarını bildiriyorlar

Melbourne 2 (a.a.) — Ortaşark İngiliz kuvvetleri başkumandan muavini General Blamey Avustralya Harbiye Nazırına çektiği bir telgrafta Yunanistanda İngiliz ve imparatorluk kuvvetlerinin tahliyesi hareketinin bittiğini bildirdikten sonra şunu ilâve etmektedir:

«Tahliye edilenler yekûnu 43,000 dir. Denizde ölenlerin sayısı her halde 500 den fazla değildir. İngiliz kuvvetlerinden bazı Avustralyalılar da dahil olmak üzere Mora plâjlarında ve diğer yerlerde 3.000 kişiyi terketmek zarureti hasıl olmuştur. Çünkü bunların yolu Almanlar tarafından kesilmiştir. İngiliz kuvvetlerinden Yunan hastanelerinde bırakılanların ve tahliyeden evvelki zayiatın miktarını tahmin etmek mümkün değildir. Muhakkak olan bir şey varsa o da askerlik vasfı itibarile

(Arkası sahife 5 sütun 5 te

Irakın komşularile olan hududlarını gösterir harita

Tobruk'da mukabil taarruz!

Dış müdafaa hatlarında çetin bir muharebe devam ediyor

(Yazısı 5 inci sahifede)

Bir facia

Tahtakaledeki yangında bir çocuk yanarak öldü

İşçi bir kız da ağır yaralanarak hastaneye kaldırıldı

Yangın çıkan atelyenin ateş söndürüldükten sonraki vaziyeti

Dün sabah saat 9 da, Tahtakalede bir yangın çıkmış, bir imalâthane ile ardiye tamamile yanmıştır.

Yangın, Sabuncu caddesindeki Sabuncu hanının ikinci katında 31 numaralı vazelin ve krem imalâthanesinden çıkarak, yanındaki 30 numaralı hırdavat ardiyesine sirayet etmiştir. İmalâthanede bulunan Lora isimli işçi kızın

(Arkası sahife 5 sütun 7 de

Cetin bir müdafaa harbi yapan Tobruk kalesinin vaziyetini gösterir harita

«Almanların yaptıklarını iade edeceğiz»

İngiliz Hava Nazırı

Hava kuvvetlerinin sür'atle artmakta olduğunu bildirdi

Londra 2 (a.a.) — Hava Nazırı Sinclair, İngiliz - Holanda cemiyetinin öğle ziyafetinde söylediği nutukta demiştir ki:

«— Alman ordusu Yunanistanda olduğu derecede hiç bir yerde hırpalanmamıştı. Hem de bu darbeyi Almanlara kendi kuvvetlerinin ancak cüz'î bir kısmına muadil kuvvetler indirmiştir.»

Sinclair, Hollandanın istilâsı esnasında Alman hava kuvvetlerinin hava taarruzlarından bahsettikten sonra sözlerine şöyle devam etmiştir:

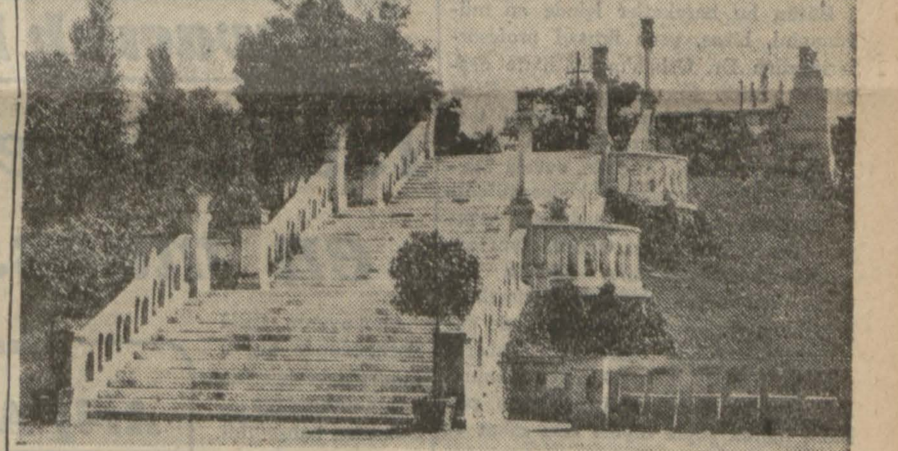
«— O zamandanberi biz de kendi şehirlerimizde Almanların yaptıkları harbin fecayiini öğrendik. Hava kudretimiz arttıkça - ki sür'atle artmağa başlamıştır - Almanlara yaptıklarını iade edeceğiz.»

Sinclair, Hitler'in realist bir adam olduğunu ve binaenaleyh Büyük Britanyanın artan kudreti, İngiliz hava kuvvetleri tarafından yapılan taarruzların artan şiddeti ve Amerikadan gelen takviyeler gibi âmillerin zihnini meşgul etmesi lâzımgeldiğini beyan etmiştir.

İngilizlerin yeni tahrib bombaları

Londra 2 (a.a.) — Hava Nezaretinin istihbarat servisinden bildirildiğine gö-

(Arkası sahife 5 sütun 1 de)

Belgradda şimdi harabe haline gelen Kale meydanı

Bulgar Kralı işgal edilen yerleri gezdi

Büyük Bulgaristan kurulmuştür, fakat bu arazide millî birlik kolay olamıyacaktır

Sofya gazetelerinin mühim neşriyatı

Bulgar Kralı Boris, Bulgarlar tarafından işgal edilen mıntakaları ziyaret etmiştir. Kral, Dedeağac, Kavala, Drama ve diğer bazı şehirleri ziyaret etmiştir.

Bulgar gazeteleri, artık büyük Bulgaristanın kurulduğunu, Bulgar idealinin tahakkuk ettiğini yazmakla beraber, bu kadar geniş arazide millî birliğin temini kolay olmıyacağını yazıyorlar.»

(Ankara Radyo Gazetesi)

Belgrad bombardımanı nasıl oldu?

Yugoslavyadan kurtulabilen bir yolcu feci intıbalarını anlatıyor

Bir günde 3 hücum ve 20 bin ölüm

İskenderiye 2 (a.a.) — Yugoslavyada cereyan eden muharebelerin başlıca safhalarında bulunan ve Belgrad bombardımanını gözü ile gören bir zat buraya gelmiş ve Belgrad faciası hakkındaki intıbalarını şöyle nakletmiştir:

Belgrada yapılan ilk hava hücumu 6 nisan pazar sabahı saat 7 ile 8,30 arasında yapılmıştır. Bu bombardımana pek çok Alman tayyaresi iştirak etmiştir. Tayyareler mütevali dalgalar ha-

(Arkası sahife 5 sütun 6 da)

Birkaç söz

Mekteb tatilleri

Ahvalin nezaketi çocuklarımıza yaradı, bu sene erkenden tatile kavuştular önlerinde beş kocaman ay var. Şimdi istedikleri gibi gezecekler, tozacaklar, tepinip oynayacaklar, en küçükleri ağaclara tırmanacak, daha büyükleri asfaltta bisiklet üzerinde koşarak taksi şoförlerinin asabını bozacaklar; son sınıfta ikmale kalan bobstil delikanlıların plâj kazinosunda derdlerine derman aradıklarını göreceğiz. On üç yaşındaki ortamekteb talebesinden yirmisindeki üniversite namzedine kadar bütün orta tahsil gencliği hora tepecek ve bunların büyük bir kısmı ders senesi içinde kafasına sokabildiği (bilgi) yi her halde alnından akıtacak.

Yaz tatilinin lüzumundan fazla uzunluğu bizde bu seneye mahsus istisnaî bir hal sayılamaz; orta tahsil yaşında olan çocuklarımızın her sene 8,5 ay mütemadiyen okuyup 3,5 ay hiç bir şey yapmadan vakit geçirmeleri esasen faydalı değildir. Birer ikişer günlük resmî bayramlardan başka hiç bir istirahat devresi olmıyan 8,5 aylık ders yılı yorucudur; çocuklar bu müddeti sıkılarak, üzülerek ve ekseriya sıhhatlerinden zarar görmüş bir halde bitiriyorlar. Sonra gelsin tatil! Bu da bizde lüzumundan fazla uzundur. 3,5 - 4 aylık bir hürriyet küçük bir dimağ için normal olamaz. Ders senesi içinde ikişer, üçer aylık fasılalarla çocuklarımıza 10 - 15 günlük istirahatler temin etmek ve büyük yaz tatilini de lüzumundan fazla uzatmamak orta tahsil gencliğinin fizyolojik bünyesi bakımından daha istifadeli değil midir?

N.

Kooperatifçilik hareketleri

Manası anlaşılmayan iki kanuna dair

Yazan: **Ziyaeddin Fahri**

Son günlerdeki sosyal hareketlerimizi takib edenler, kooperatifçilikle alâkadar hâdise ve haberlerin çokluğunu farketmişlerdir. Yeni harbin tevlid ettiği ve daha da edeceği iktısadî buhranlar dolayısile gerek müstehliklerin, gerek müstahsillerin kendi aralarında ayrı ayrı toplanmaları lüzumu akla gelebilir. Maamafih Türk kooperatifçiliğinin kaydettiği son hâdiselerin böyle bir lüzumla alâkadar olduğu kat'iyetle söylenemez.

Bu hâdiseler nelerdir? Birkaçına işaret edelim:

Gazeteler, Ankarada kooperatifçilik etrafında ilmî ve pratik neşriyatta bulunacak bir mecmuanın intişar edeceğini haber veriyorlar. Aynı habere göre bu neşriyat, bir kısım Türk iktısadiyatçıları tarafından sevk ve idare edilecektir. Bilhassa mesken buhranını karşılamak için bir müddettenberi faaliyette bulunan, fakat beklenen faydalı neticeleri maalesef doğuramıyan bir Yapı kooperatifinin bulunduğu devlet merkezindeki bu neşriyat her halde çok hayırlı olacaktır.

Son haftalar zarfında İstanbuldaki Dokuma ve Yazma kooperatifi dedikodulu bir mevzu teşkil etti. Keza gazeteler, İstanbuldaki kooperatiflerden birinin kendi «firma» sını hususî ellere devrettiğini haber verdiler (1). Kooperatifçilik tarihinde misli hemen hiç mevcud olmıyan bu hareket, eğer doğru ise, bizdeki kooperatifçilik gaye ve terbiyesinin ne kadar yanlış anlaşıldığını gösterebilir. Ankaradan sonra Bursada da bir yapı kooperatifinin kurulduğunu, gene son haftanın haberleri arasında görüyoruz. Filhakika bir habere göre Bursada «hem şehrin imarına yardım, hem de ortakları kolay ve ucuz bir şekilde ev sahibi yapmak maksadile Ankaradaki Bahçeli Evler kooperatifine müşabih olarak bir Yapı kooperatifi kurulmasına karar verilmiştir.»

Gene son günlerin kooperatifçilik hareketlerinden olmak üzere Maarif Vekâletinin mektebler için neşrettiği «kooperatif yasası» zikre değer. Anlaşıldığına göre ortamekteblerimizde nümuneleri bir müddettir çoğalan kooperatifler bazan terbiyevî ve iktısadî gayelerinden ayrı hedeflerle idare edilmektedir. Maarif Vekâleti bunun önüne geçmek, mekteb kooperatiflerini, kooperatifçilik ruhuna uygun bir surette işletmek isteyor. Bu hususta Vekâletin gösterdiği endişe takdire şayandır.

Bütün bu hareketler içinde en mühimmini, bizce, genc iktısad profesörlerimizden Dr. Orhan'ın bu hafta neşrettiği «Bizde Kooperatifçilik ve Kooperatif Kanunlarımız» adlı etüdü teşkil eder (2). Muharrir, etüdün isminden de anlaşılacağı veçhile, evvelâ Türkiyede 1860 ta başlayan kooperatifçilik hareketinin toplu bir hulâsasını yapıyor. Bu hulâsada Dr. Orhan, aynı zamanda kooperatifçiliğin inkişafı için icab eden mütalealarl serdetmekten geri kalmıyor. Meselâ son günlerde gazetelerin verdiği garib bir haberin mevzuu olan İstanbul Belediye Memurları İstihlâk kooperatifi vesilesile pek haklı olarak şöyle diyor: «Bu sakat ve sahte teşekküllerin kooperatif isminden istifadeleri, bunların mazarratlarını teşdid etmekte ve bu sahada büyük bir terbiyeye muhtac halkımızın kooperatif teşekkülleri hakkında itimadsızlık, ihtiraz göstermelerini ve yerinde şüphe, tereddüd izhar etmelerini mucib olmaktadır.»

Etüdünün ikinci kısmında iki kanunun türkçe tercümesini takdim etmektedir. Bu tercüme meselesi belki hayreti mucib olur. Zira Türkiyede tanzim edilmiş iki kanunun türkçeye tercümesi ne demektir? Etüd sahibi, kanunların acayib bir lehçe ile yazıldığını, fakat bu lehçenin gerek köylü, gerek münevver bütün Türkler tarafından anlaşılmadığını kayıd ve şunu ilâve ediyor: «Alâkadarlardan işittiğimize göre kanunun mevzuuna dahil meselelerden dolayı mahkemeye intikal eden bir ihtilâfın hallinde, hâkimler, ihtilâfı hal için bu kanunlara müracaat etmişlerse de anlamamışlardır.»

Dr. Orhan, türkçeye tercüme ettiği bu iki kanunun asıl metnini de neşretmektedir. Metindeki şekilden rasgele aldığımız şu cümleler muharririn tercüme lüzumunu gerçekten haklı göstermektedir. Meselâ şu cümleye bakınız:

«Tarım satış kooperatiflerile birliklerinin ergeleri..... Yurd ürünlerinin standardlaştırılmasında üretmenlere çıkatçılara düşen ödevleri gerçekleştirmektir.»

Bu garib cümlenin ne demek istediğini muharririn tercümesinden öğreniyoruz:

«Ziraî satış kooperatiflerile birliklerinin maksadları... Yerli mahsullerin standardize edilmesinde müstahsillerle ihracatçılara düşen vazifeleri ifa etmek... tir.»

Bir cümle daha:

«Tarım kredi kooperatiflerinin gününde alınmıyan alacakları Ziraat Bankasının onamile kooperatif yönetim kurulunca her ortağın durumu ayrı ayrı incelenerek tümü veya birazı sonratılır (3).»

Bu ne demek? Mütercim, bu acib ve garib kelimelerin içinden nasıl çıkabilmiş, hayret ediyoruz. Meğerse kanun maddesi şunu ifade ediyor:

«Ziraî kredi kooperatiflerinin gününde tahsil edilemiyen alacakları, Ziraat Bankasının müsaadesile kooperatif idare meclisince her ortağın vaziyeti ayrı ayrı tetkik edilerek tamamı veya bir kısmı tecil edilir.»

Dr. Orhan bu tercüme işinde bir müşteşrikin yardımını gördüğünü de kaydetmektedir!

Son zamanlarda kanunlarımızın lisanı hakkında birçok neşriyat yapıldı. Bu neşriyata göre ecnebi dillerden türkçeye çevrilen kanunlar yanlışmış (4). Kanunlarımızın lisanı mevzuubahs olurken bir de 1930-1940 arasındaki lisanî patolojiden müteessir olarak uydurma ve düzme bir lehçenin her nasılsa kanunlarımızın metnine kadar nüfuz edişini gözönünde tutmak lâzımdır. 1935 te Türk köylüsünün iktısadî kalkınması için tanzim edilen iki kooperatif kanunu, insana, sanki Türk köylüsü ve Türk münevveri anlamasın, kooperatifçilik terbiyesi intişar etmesin diye neşredilmiş hissini veriyor. Her devirde ve her zaman lisan hâdiselerile eğlenceli bir surette iştigal eden işsiz, güçsüz bir takım meraklı ve hevesli kimseler bulunur. Fakat bir devletin kanun metnini bu hevesler için tecrübe tahtası yapmak, affedilmez bir cürümdür. Gönül isterdi ki Dr. Orhan, Türk kanunlarının türkçe metinlerini istihza edercesine değiştiren ve bu metin içine «sorav», «ödel», «erge», «araç», «çıkat», «taptanmak», «saptanmak», «tarım», «üren», «tüm», «alınç», «ürün» ilâh.. gibi nesneler sokanın kim veya kimler olduğunu öğrenip resimlerile, isimlerile eserinde teşhir etsin. Çünkü ancak böyle bir teşhir sayesinde türkçeye ve bilhassa mukaddes Türk kanunlarının metinlerine karşı vaki olacak muhtemel müdahalelerin önüne geçilmiş olacak ve fantezistleri tokatlayan yesinden çok bahsedildiği, gerçekten bir «efkârı umumiye» yaratılacaktır.

Kooperatifçilikten, kooperatif terbimüstahsiller kadar müstehliklerin de iktısadî tesanüd bağile birbirlerine bağlı bulunmalarının şiddetle icab ettiği bir zamanda, kooperatif kanunlarımızı, Türk köylülerine, bilhassa bu kanunlar üzerinde düşünecek hukukçu ve iktısadcı genclere tabiî bir türkçe ile sunan genc iktısadcı Dr. Orhanı, tam zamanında ifa ettiği bu hizmetten dolayı, candan tebrik etmek lâzımdır.

Bu vesile ile şunu da söyleyelim: Kanunlar ne kadar şerh ve tefsir edilirse edilsin, daima asıl metinlerile gözönünde bulundurulmalıdırlar.

Ruha sadakat, hiç bir zaman lâfızlara arka çevirmek için bahane teşkil edemez. Bunun için alâkadar makamlar, bu iki kooperatif kanununun resmî metnini derhal tabiî türkçeye kalbetmek için harekete geçmelidirler. Kooperatifçilikle alâkadar mevki ve şahısların anlattıklarına göre gerek köylüler, gerek idareciler ellerindeki resmî kanun metni karşısında istemiyerek, bazan gülerek birer lisaniyat âlimi edası takınmağa, meselâ «üren», «ürün» veya «ödel» gibi türkçeden başka her lisana çalan garibeleri anlamağa gayret ediyorlar! İktısad Vekâletile Ziraat Bankasının bu ciheti gözönüne alarak ya iktısad doktoru Dr. Orhanın tercümesini, yahud tabiî türkçe ile yapılacak başka bir tercümeyi resmî metin olarak bir an evvel ilân etmeleri ve acayib hecelerle dolu kanun metnini, kanunî mevzuatımızdan hemen tardeylemeleri icab etmektedir, kanaatindeyiz.

Ziyaeddin FAHRİ

(1) Bk. Cumhuriyet gazetesi, 20/2/1941.

(2) Dr. Orhan: Bizde Kooperatifçilik ve Kooperatif Kanunları, İş, N. 26, Üniversite kitabevi, 1941.

(3) Bu vesile ile her iki kanun metninin lisaniyatçılar, ruhiyatçılar ve sosyologlar için olduğu kadar türkçenin hakikî sahibi olan muharrirler ve sanatkârlar için de alâka ile yoklanacak bir patoloji vesikası olduğunu söyleyelim. Türkçeleştirenler, her şeyden önce türkçeye vâkıf olmıyan, türkçenin lisanî ve bediî selikasına sahib bulunmıyan bir takım gösterişçi neofitlerdir. Zira meselâ «ifa» yerine «yapmak» dururken manası başka olan «gerçekleştirmek», «tecil» yerine «geriletmek» dururken «sonratılmak!!» ilâh... kullanılmasını başka türlü tefsir imkânsızdır. Bu sırada lisan meseleleri hakkında «Cumhuriyet» te ders verici bir makale silsilesi neşreden muhterem hocamız Mustafa Şekibin, gayritabiî lisan hâdiselerini izah için bilhassa bu iki kanun metnini ele alması faydalı olur.

(4) N. A: Medenî kanunumuzda tashih zaruretleri, Cumhuriyet gazetesi, 20/11/1940.

Havacılık bahisleri

İstilâ teşebbüsünde en müessir silâh

Yazan: **Arif Ahıskal**

Almanyanın istilâ teşebbüsünde kullanacağı ve hazırlamakta bulunduğu silâhlardan bahsedildi. Bu arada İngiliz anavatan müdafaasının şiddetle mukabele edeceği taraflar da az çok izah edilmeğe çalışıldı. Bilhassa istilânın büyük tehlikesi havadan sezildiğine güre, çetin mukabelesinin de havadan olacağına işaret edilmişti. Kütle halinde taarruza geçecek bombardımancılara, kara birliklerini indirecek nakliyecilere, paraşütçüleri serpecek hava remorklarına, bütün bunları himayesine alacak pike bombardıman ve av tayyareciliğine karşı duracak ve tam bir mukabele ve müdafaa tabiyesi kurabilecek silâh acaba hangi vasıta olacaktır.?.

Gecelerin ve muayyen mevsim karanlığının körlüğünden istifade edileceği zamanlarda büyük kıymet kazanan ışıldaklar, düşman akınlarının tevcih edildiği istikametlerde aşılmaz baraj ateşini bin beş yüz metre irtifadan on iki bin metre yüksekliğe kadar bir duvar halinde uzanan seri ateşli ve kudretli havaya karşı müdafaa topları, bin beş yüzün altından uçacak paraşütçü tayyareler ve plânör remorklara müessir olacak büyük çaplı ve dört namlulu makineli tüfekler, hasım akınlarının tesirini azaltacak yüksek irtifalardan uçmayı mecburî kılan baraj balonları ve nihayet müdafaanın en aktif vasıtası olan av tayyareleri var.. Acaba bunlardan hangisi daha müessirdir ve mukabelesinde muvaffak olur?.

Memleket içi ve topraklar üstünde müdafaaya başvuran bütün bu tedbirler ve vasıtalar yanında mukabelenin taarruz kısmını başaracak olan bombardıman tayyarecileri de müdafaaye yardım edemezler mi? Alacakları neticenin istilâ tarruzu üzerindeki tesiri ne ola bilir?.

Hasım havacılığın kütle halinde taarruzlarında ve memleket içerlerine doğru akışlarında görülen zarar ve ziyan davası yanında istilâya teşebbüs hareketi ehemmiyet kazanmaktadır. Yalnız şu var ki bir buçuk senedir Büyük Britanya adaları üzerine yapılan baskınlar, hava müdafaasının noksan mekanizmalarını hissettirmiş ve alınacak tedbirlerin tekemmülüne vesile olmuştur. Gece akınlarının gündüz taarruzlarından daha az zayiatlı oluşları da istilâ teşebbüsünün havadan başarılacak kısmına ya gece karanlığından istifade ederek baş vurmak, yahud da mevsim ve meteoroloji hâdiselerine uyarak akmak fikrini aşılamış olabilir.

Büyük Harbin istatistikleri göstermiştir ki: Yerdeki müdafaa vasıtalarının ve bunlar arasında en müessir silâh olarak göze çarpan hava topunun isabet ihtimali çok zayıftır. Büyük Harbin onbinde bir olan kısır muvaffakiyet nispeti günün otomatik nişangâhlı ve seri ateşli otuz dokuz milimetrelik topları sayesinde az çok verimli bir hale getirilmiştir. Fakat, gene nişan ve atış güçlüğü ortadan tamamile kaldırılmış değildir. Merminin ilk hızı 914 e nazaran artırılmış ise de, tayyarenin de hızı bir kaç fazlası ileri geçmiştir. Bu halde de hava bataryalarının isabet ihtimalleri dört bin metrenin üstünden uçan seri tayyarelere karşı binde birin fazlasına erişememiştir. Bu nispet son hava harblerinde alınan neticelere göre verilmiş bir hükümdür. Yoksa, talim ve deneme sıralarında ve bilhassa bin beş yüz metreden uçan tayyarelere karşı yapılan nisbî atışlarda, isabet ihtimallerinin seksen altıda bire kadar indirildiği görülmüştür. Fakat bu isabet nispeti yer müdafaasının tam ölçüsü değildir..

Makineli tüfeklerin müdafaa tabiyesi ise bin beş yüz metreden alçaklarda uçacak tayyarelere karşı müessir neticeler elde eder. Büyük bir baskın halinde de tayyarelerin bu irtifadan uçacaklarını tasarlamak güçtür.

Işıldakların yardımcılığı geçmiyen müdafaası. baraj balonlarının hareketsiz ve tesadüfe bağlı olacak muvaffakiyetleri gözden geçirilince, havadan olacak baskınlara karşı en iyi tedbirin gene hava silâhı olan tayyarelerle mukabelede olacağını meydana çıkarır..

Cephelerde elde edilen muvaffakiyetlerin ve hava muharebe istatistiklerinin tetkikinde görülür ki, tayyarenin tayyareye karşı savaşması sonunda kazanılan muvaffakiyet yüzde seksendir. Hava bataryalarının bir tayyare düşürmesine karşılık, av tayyareciliği on zafer kazanmıştır. Bu netice bize, tayyareye karşı müdafaa silâhının gene tayyare olacağını açıkça gösterir..

Tayyareciliği iki sahada kullanmak zarureti doğacaktır. Biri av tayyarelerile düşman istilâ akınlarını karşılamak, diğeri de bombardıman tayyarelerile taarruz ederek müdafaayı düşman toprakları üzerinde yapmaktır. Av filolarının tedafüî hareketleri, bombardıman guruplarının taarruzî müdafaasile birleşince, hasım havacılığının istilâ teşebbüsünde oynıyacağı rol iki cepheden baltalanmış olacaktır.

Amerikan sanayiinin şimdiye kadar İngiltere İmparatorluk hava filolarına verdiği av tayyareleri, Büyük Britanya adasının çevresini koruma gayelerini istihdaf ediyordu. Bundan sonra vereceği bombardıman tayyareciliği ise, İngiltere İmparatorluğunun yanında cihan sulhunun müdafaası maksadile taarruz tabiyesini tatbik edecek silâh olacaktır. Müdafaa sadece tedafüî değil, daha ziyade taarruzî hareketle imkân dahiline girer. Havadan olacak bir istilâ teşebbüsünde ise en iyi müdafaa silâhı, hasma saldıracak bombardıman tayyareleri ve hasmı püskürtecek av tayyareleri olacaktır. Bu da şüphe götürmez bir hakikattir.

A. AHISKAL

Şehir ve Memleket Haberleri

Suraski ticarethanesinin mümessilleri tevkif edildi

Bu mağazada yüzde yüz yirmi kârla mal satıldığı ve Alman mallarına İngiliz damgası vurulduğu neticesine varıldı

«Suraski» ticarethanesinin geniş ölçüde kumaş ihtikârı yaptığı ve bu suretle millî korunma kanununa muhalif hareket ettiği kaydile, geçenlerde başlıyan tahkikat, İstanbul Cumhuriyet müddeiumumiliğince ehemmiyetle derinleştiriliyordu. Müddeiumumî muavini Fethi Sezai tarafından esaslı ve etraflı surette yapılan hazırlık tahkikatı, dün sabah tekmillenmiştir. Hazırlık safhasında tekrar tekrar ifadeleri alınan «Suraski» ticarethanesinin kanunî vekili ve mümessili Rumanya tebeasından Rubin oğlu Soye Moskoviç'le müdürü Türkiye tebeasından Baruh oğlu Pinhas Reytan, dün akşam Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesine gönderilmişlerdir. Müddeiumumilik, bunların sorguları yapılarak tevkif edilmelerini istiyordu. Hâkim Reşid Nomer, her ikisini de sorguya çektikten sonra, haklarında tevkif müzekkereleri kesmiştir. Maznunlar, dün akşam saat yirmide İstanbul tevkifhanesine yollanmışlardır.

Sultanhamamındaki bu ticarethanenin, muvazaa yolile satış yapıp kumaş fiatlarını haddinden fazla artırdığı, üstelik Alman malı kumaşlara İngiliz malı imiş gibi etiket koyduğu, tahkikatın başlıca iki cephesidir. Ve tekmillenen tahkikat neticesinde, bu şekilde haretle 40,000 liralık satışta 15,000 lira haksız kâr elde etmenin gözetildiği neticesine varılmıştır. Tetkikatla, kumaşların derece derece 100 de 100 ve hattâ 100 de 110 ve 120 kârla satışa çıkarıldığı ve kısmen de satıldığı, öğrenilmiştir.

Daha tahkikatın başlangıcında, şimdi İngilterede bulunan «Suraski» kardeşlerden Bernar'la Vilyam'ın bu kumaş ticarethanesile doğrudan doğruya alâkaları olduğu, buna rağmen kendilerini komisyoncu gibi gösterdikleri ve İngiltereden satın aldıkları kumaşlara kendi paylarına komisyon ücreti kattıkları tespit olunmuştur. Bu oyunla, kumaşların maliyet fiatları fazla göründüğü ve işin içyüzünde kâr nispetinin fazlalaştığı anlaşılmıştır. Vaziyetin teferrüatlıca tetkikinde tespit olunanlara göre de, satıştaki muvazaada, meselâ, aynı ticarethaneye mensub olduğu halde aynı yerde müstakil olarak ticaret yaparmış gibi görünen bir başkasına, metresi 7 buçuk liradan mal edilen bir kumaş, görünüşte toptan fiat üzerinden 13 buçuk liraya satılmış ve muvazaa mucibince perakendeci olan satıcı, fiat murakabe komisyonunun kabul ettiği 100 de 25 kârı da satışta kumaşa zammedince, fiat 16 buçuk liraya çıkarılmıştır. Aslında aynı ticarethanenin elinde olan ve kalan mal, gûya toptancıdan perakendeci eline geçerek, kat kat fiat edinmiş, neticede de katmerli kazanc ele geçirilmiştir. Aynı mağaza içerisinde, kurnazca düşünülmüş böyle bir zahirî ikilik icadile yürütülen muvazaa, gene aşağı yukarı 40.000 liralık satışta meşru olmıyan 15,000 lira kâr temini maksadında, bilhassa rol oynamıştır. Her iki cepheden de, adliyece daha balşangıcda belirtilen ihtikâr vaziyeti, hazırlık tahkikatı derinleştirildikçe daha sarahat kesbettikten başka, türlü delil ve emareler bir araya getirilmiştir.

Sorguya çekilen maznunlara gelince, bu iddialara karşı ne diyecekleri sorulunca, gerek muvazaayla fiat artırmayı, gerek Alman malını İngiliz malı yerine sürmeyi inkâr ederek, bu inkârlarında ısrarla durmuşlardır.

Hazırlık tahkikatı tekmillendiğinden, tahkikat dosyası müddeiumumilikçe İstanbul ikinci asliye ceza mahkemesine verilecektir. Mevkuf maznunların muhakemelerine pek yakında başlanacaktır.

Çöp fırını işe yarıyor

Belediye, Mecidiye köyünde fırın yaptıracak

Şehrin çöplerini yakmak üzere Edirnekapıda bir çöp nümune fırını inşa edildiğini ve ilk tecrübelerin iyi neticeler verdiğini yazmıştık. Fırında yaş sebze ve yaş meyva yakma tecrübesi de yapılmış, ince biraz kömürtozu karıştırıldığı takdirde bunların da kolayca yandığı görülmüştür. Nümune olarak inşa edilen belediye çöp fırını tamamen müspet netice verdiğinden bu fırınların daha mükemmel bir malzeme ile inşası takarrür etmiştir. Bunların proje ve keşifleri belediye imar müdürlüğü tarafından hazırlanacaktır. İstanbulun günlük çöpü 40 tondur. Edirnekapı ve Mecidiye köyünde inşa edilecek iki çöp fırınında mühim miktarda çöp imhası kabil olabilecektir. Belediye reisliğinin kararlaştırdığı şekle göre fırınlarda yakılmasına imkân olmıyan çöpler de şimdiği gibi denize dökülecektir.

İnşaat molozlarının çöplere karıştırıldığından şikâyet eden çöp müteahhidi çöpten sayılamıyacak molozları denize dökmek istememiş, çöpün tarifine lüzum hasıl olmuştur. Belediye ile müteahhid arasında yapılan bir görüşmeden sonra çöpün tarifine imkân hasıl olarak inşaat molozlarının çöpten madud olmadığı neticesine varılmıştır. İnşaat molozlarının çöplere karıştırılması çöp fırınları için de zarar verebilecek mahiyettedir.

ŞEHİR İŞLERİ

Florya plâjlarına otobüs

Belediye, şehirden Florya plâjlarına otobüs veya vapur işletilmesi imkânı olup olmadığını tetkik ettirmektedir.

İstinye - Emirgân yolu

İstimlâk muamelesinin uzaması yüzünden inşaatı iki senedenberi ikmal edilemiyen İstinye - Emirgân asfalt yolunun inşasına mâni olan hususat bertaraf edildiğinden bu sene mezkûr şose tamamile ikmal edilmiş olacaktır.

Gardenbarda bir cinayet işlendi

Salim Kurd isminde bir adam, sevgilisini öldürdü

Dün gece saat yirmi ikide Beyoğlunda Gardenbarda bir cinayet olmuştur.

Salim Kurd adlı biri, tanıştığı ve kıskandığı Mükerrem Sevinc isminde genc bir kadını rovelver kurşunlarile kanlar içerisinde yere sermiştir. Mükerrem Sevincin Karagümrükte Kabakulak sokağında 47 numarada oturduğu, İslâm isminde birisinin kızı olduğu ve 24 yaşında bulunduğu öğrenilmiştir.

Dört yerinden ağır surette yaralı olarak Beyoğlu Belediye hastanesine kaldırılan genc kadın, dün sabah ölmüştür. Yapılan muayenede, sağ ve sol bacaklarında birer, sol kolunda bir ve karnında bir kurşun yarası görülmüştür. Bilhassa karındaki yara, ölüme sebeb olmuştur. Adliye hekimi Hikmet Tümer, cesedi muayene etmiş, gömülmesine ruhsat vermiştir.

Salim Kurd hakkında takibata başlanmıştır.

İKTISAD

Dünkü ihracat

Dün 532 bin liralık ihracat yapılmış, Rumanyaya zeytin, Almanyaya nohud ve kuşyemi, Amerikaya porsuk derisi ve ham deri gönderilmiştir.

Macaristana gönderilecek deriler

Macaristana eski anlaşma mucibince ve bakiye kalan hesablara göre 300 bin liralık deri verilecektir. Muayenesi tamamlanan derilerin yakında sevkine başlanacaktır.

Şapka ve kıravat fiatları

Fiat Murakabe bürosu, boyunbağı ve şapka fiatlarını tetkik etmektedir.

Şapka fiatlarında her hangi bir yükseliş görülmemiştir. Çünkü, şapka satan müesseseler arasında şiddetli bir rekabet mevcud bulunduğundan fiatlar bilâkis düşüktür.

HEM NALINA HEM MIHINA

Atlantik meydan muharebesi

Atlantik meydan muharebesi[illegible] ni, İngilizler, bu harbin [illegible] mühim mücadelesi [illegible] yorlar ki bunda haksız değildirler. Çün-kü İngiltere ile Amerika, bu meydan mu-harebesini kaybederlerse, mağlûb olmuş-lar. Hem de telâfisi imkânı olmıyan bir şekilde. Bu takdirde partiyi muhakkak ki Almanya kazanır. Onun içindir ki İn-giliz ve Amerikan devlet adamlarının gözleri Atlantiğe dikilmiştir. Alman de-nizaltı gemileri, tayyareleri ve harb kruvazörleri, Amerikadan ve dünyanın diğer taraflarından İngiltereye gelen ia-şe maddeleri, harb malzemesi ve [illegible] maddelerin İngiliz limanlarına varma-sını, esaslı surette ve uzun müddet [illegible] men'e muvaffak olamamaları bu mey-dan muharebesinin birinci muvaffakı-yet şartıdır.

Amerika bunu anlamıştır ve [illegible] içindir ki henüz topyekûn bir [illegible] Atlantik harbine topyekûn bir [illegible] iştirak edememiş olmakla beraber [illegible] gün biraz daha bu hedefe doğru adım-lar atmaktadır.

Anlaşılan Amerika, ancak kendi [illegible] sanayii fabrikaları tam verimle [illegible] mağa ve Amerikan hava ve kara [illegible] ları müessir bir surette müdafaaya hazır olduğu zaman bu topyekûn ka-rarı verecektir. Amerika devlet adam-larının demokrasi prensiplerine [illegible] mile bağlı olmaları, onları [illegible] gibi, en kısa yoldan hedefe [illegible] ten menediyor. Bununla beraber [illegible] rikan harb gemilerinin İngiltere [illegible] den nakliye vapurlarına Amerika sa-hillerinden 3000 kilometre mesafeye ka-dar refakat etmeleri ve İngiliz harb ge-milerine düşen refakat sahasını [illegible] maları çok mühim bir adımdır. [illegible] lar, harb mıntakasına girecek [illegible] miyi torpilleyeceklerini söylemekle be-raber, Amerikanın harbe müdahalesine meydan ve sebebiyet vermemek için bü-tün gayretlerini İngiltere etrafındaki mıntakaya teksif ederek Amerikan [illegible] gemilerile çatışmaktan içtinab edecekler-dir. Bu arada, Amerikalıların ne dere-ceye kadar ileri gideceklerini anlamak için, Alman denizaltıları Amerikan harb gemilerinin himaye ettiği kafilelere da-hil ticaret gemilerinden birkaçını tec-rübe için torpilleyebilirler; fakat bir bir tecrübe yaparken Amerikan harb ge-milerine taarruz etmemeğe de [illegible] decekleri tabiidir.

Atlantik meydan muharebesi [illegible] son tedbir de kâfi gelmediği [illegible] Amerikanın nakliye kafilelerini [illegible] giliz limanlarına kadar götürmek ka-rarını vermesi lâzım gelecektir. O za-mana kadar geçecek birkaç ay içinde de, Amerikan sanayii daha büyük bir ve-rimle çalışmağa başlamış bulunacak, resmî Amerika makamlarının harbe gir-mekten pervası kalmıyacak, o vakte ka-dar efkârı umumiyesi de, [illegible] harbe büsbütün imale edilmiş [illegible] tır.

Bütün bu uzun süren hazırlık ve alıştırmalar, gerçi Amerikan demokra-sisinin icablarıdır amma İngiltereye pa-halıya mal olmaktadır.

İaşe müdürlüğü

İaşe umum müdürlüğüne bağlı İs-tanbul İaşe müdürlüğü yakında faali-yete geçecektir. Kadronun tanzimi tamamlanmıştır. Bu teşkilât yalnız iaşe işile uğraşacaktır.

Tarihî mezar taşı müzesi

Topkapı mezarlığının, tarihî mezar taşı müzesi haline konacağı yazılmıştı. Belediye reis muavinlerinden Lûtfi Ak-soy, dün Müzeler Umum müdürü [illegible] le birlikte Topkapı mezarlığında [illegible] tetkikatta bulunmuşlardır. Burada me-zarlıklardan toplattırılarak [illegible] yere konulmuş olan mezar taşları göz-den geçirilmiştir. Maarif Vekâleti Mü-zeler müdürlüğü, mezarlık içinde bir mezar taşı müzesi vücude getirilmesin-de bir gûna mahzur olmadığını bele-diyeye bildirmiştir. Taşların [illegible] meşgul olmak üzere Belediye ve [illegible] kaftan birer mütehassıs istenecektir.

Küçük hikâye

Eski bir sızı

Mükerrem Kâmil Su

Pirayenin mektebi bitirmesi şerefine verdiği çayda gülmüş, eğlenmiş, dansetmiş; genc kalblerinin ve kafalarının seçtiği değişik mevzular üzerinde dolaşmışlardı. Şimdi yeni filme alınan Hülleci üzerinde konuşuyorlardı. Bazısı Reşad Nurinin piyesindeki muvaffakiyetinden, bazısı da filimdeki san'atkârların kabiliyetlerinden, mimiklerinden ve seslerinden bahsediyorlardı. Hepsi de Osmanlı içtimaî hayatındaki bu feci yarayı iğrenc bulmakta birleşiktiler. İçlerinde mollaları alaya alan; meçhul bir kadının bir gecelik hayatına giren adamın vaziyetini teşrih eden ve asabî, egoist kocanın o müthiş geceyi geçirinciye kadar düştüğü gülünc hallere kahkaha atanlar vardı.

Piraye dudaklarını bükerek:

— Ben asıl bu yüz kızartıcı hale tahammül eden kadını mazur göremiyorum, dedi. Bu ne miskinlik canım? Kendilerini ne diye maskara ederlermiş acaba? Eski kadınların çoğu budala imiş doğrusu Ben olsam evlilik hayatını bu safhaya döken erkekten öyle bir intikam alırdım ki...

Hepsi bir şey söylediler. Münakaşa uzadıkça uzadı. Vakit epey ilerlemişti. Misafirler gülüşerek, şakalaşarak çay sofrasını tekettiler ve gittiler.

Annesi tesadüfen bu konuşmanın bir kısmında bulunmuş, kızının düşünüş tarzını ve hükmünü duymuştu. Kalbinde tuhaf bir sızı, bir burkulma vardı. Hislerinde hüzünlü bir çırpınış husule gelmişti. Dimağı arzulanmıyan bir maziye ve elem veren hatıralara çekilmiş olmanın perişanlığı içinde idi.

Kızını çok seviyordu Onu yetiştirmek için hiç bir fedakârlıktan geri kalmamıştı. Onun duru bakışlı gözlerine, doğruya meylederek en güzel yolu bulmasına dikkat ettiği kalbine bir gölge düşürmekten daima çekinmişti. Bu çekinişledir ki, ona maziden, ömrünün o müthiş gecesinden asla bahsetmemişti. Fakat şimdi bir kuvvet onu itiyor, artık olgun telâkki ettiği kızına her şeyi apaçık anlatmanın zamanı olduğunu fısıldıyordu. Anne bu sese uydu ve Pirayeyi karşısına alarak konuşmağa başladı:

— Eski kadınların çoğunu itham ettin yavrucuğum, diyordu. Bir takım yüz kızartıcı hallere boyun eğmelerini onların miskinliklerine verdin. Bazılarının çaresiz, himayesiz, yaşadıkları cemiyet içinde iyi yetiştirilmemiş, ürkek ve beceriksiz oldukları için bu feci hale düşebileceklerini kabul etmek istemedin. Halbuki, çocuğum, halbuki onların çoğu birer zavallı idiler. Onları muahaze etmekten ziyade, bence, onlara acımak lâzımdır.

Genc kız annesinin niçin bu mevzu üzerinde durduğunu ve neden bu derece mahzun olduğunu merak etti. Bir şeyler sormak ihtiyacı ile kıpırdayınca öteki hafif bir işaret yaptı ve:

— Annemle babam «biraz yaşı geçkin ama, böylesi kadın kıymeti bilir.» düşüncesile henüz on dört yaşımda iken beni yaşlı, huysuz bir adamla evlendirdiler, dedi. O zamanın âdetlerine uyarak kına gecesi, gelin hamamı, koltuğu falanı ile yabancı bir erkeğin hayatına girdim. O tarzda yetiştirilmiştim ki, büyüklerime itiraz etmeği, hislerimi açığa vurmağı hayalime bile sığdıramazdım. Bir kaç yıl onunla yaşadım ama ben o evdeki hayata yeryüzünün cehennemi desem gene çektiklerimin bir kısmını ifade etmiş olmam. Daha sokak kapısının halkasına dokunurken kapı açılmazsa avaz avaz haykırır; yemek biraz fazla ısınmışsa sahanı sofradan fırlatır ve geceleri kollarım uyuşıncıya kadar dizlerini oğdurduğu sıralarda yorgunluğa dayanamayıp da uyukladığımı görürse: «Karı seni alimallah boşarım!» diye üstüme yürürdü.

«Karı seni boşarım! Karı seni boşarım!» Ah bu tehdidlerden, bu katlanılmaz hakaretlerden nasıl bıkmış usanmıştım. Bir gece gene her zaman olduğu gibi sudan bir bahane ile azmış kudurmuştu. Ben de bir insandım. Ben de bir kalb taşıyor, ben de gurur ve izzetinefsin ne demek olduğunu biliyordum. Artık tahammülüm tükenmişti.

— E... Efendi, ama çok ileriye varıyorsun! diye isyan edecek oldum.

Sen misin buna cüret eden? Artık kudurmuş bir hayvandan farkı yoktu. Tekme ile tokatla vücudümde çürütmedik yer bırakmadı. Sonunda elini saçlarıma dolayarak:

— Seni talâkı selâse ile boşadım, diye sokağa attı.

Gürültüyü mahallede duymıyan kalmamıştı. Herkes yataklarından fırlıyarak pencerelere üşüşmüştü Sokağa çıkanlar bile vardı. Rezil olmuştum. Âleme çıkacak yüzüm kalmamıştı. Komşulardan biri beni evine götürdü, geceyi baygın bir halde orada geçirdim. Ertesi sabah babam gelip beni aldı. O kadar müteassıb bir adamdı ki, bu yürekler parçalayan halime karşı ancak bir parça müteessir olmakla kaldı. Annem ağlaya ağlaya vücudümdeki berelere ilâçlar yaptı. Günlerce ateşler içinde yattım. Durmadan o müthiş geceyi sayıklıyordum. O yüz kızartıcı hâdiseyi bir türlü aklımdan çıkaramıyordum. Meğer daha gülünc, daha feci, daha berbadı ile karşılaşmam mukaddermiş...

Bir gün annem beni karşısına aldı, hüllenin ne demek olduğunu uzun uzun anlattı. Zalim kocam böyle istiyordu. Müteassıb babam bunu kabul ediyordu. Annem boynunu bükerek çaresizliğimizi anlatmağa çalışıyordu. Aczimi, çürük bir cemiyetin küflenmiş âdetlerini bir başıma yenemiyeceğimi idrak ederek gözlerimden yaşlar döküle döküle emirlerine boyun eğdim. İçim kan ağlıyordu...

***

Gece odama giren yabancıya korkudan, utancdan bir türlü bakamıyordum. Bütün vücudüm titriyordu. Elim ayağım buz kesilmişti. Hâlâ dinmek bilmiyen gözyaşları ile yüzüm sırsıklamdı.

Yumuşak, şimdiye kadar ne babamın, ne de öteki canavarın sesini kat'iyyen hatırlatmıyan tatlı bir ses:

— Oturmaz mısınız, diye hitab etti ve sonra yer gösteren bir gölgeyi hayal meyal farkettim. Utanc ve zavallılığıma kendi kendime acınma beni bitirmişti. Kukla gibi işaret edilen sedirin bir ucuna iliştim. O da biraz ileriye oturdu. Uzun uzun sustuk Ara sıra dışarıdan asabî öksürükler, oflamalar, puflamalar ve bir takım mırıltılar işitiliyordu. Odanın havasını benim bir türlü tutmağa muvaffak olamadığım hıçkırıklar sarmıştı.

Öyle bedbahttım ki, ölüm bu halin yanında güler yüzlü kalıyordu...

Bilmem bu vaziyet ne kadar devam etti Bir aralık onun bana bir şeyler sorduğunu farkettim. Ertesi sabah gene öteki ile başlıyacağım yeni hayata arzulu olup olmadığımı anlamak [illegible] du galiba...

Ürpererek başımı kaldırdım. Ömrümde ilk defa gördüğüm sıcak, aydınlık bir yüzle ve bir çift altın bakışla karşılaştım. Varlığımı altüst eden fırtınayı uzun boylu izah etmeme lüzum kalmadı. Sedirin iki ucunda, yüreklerimize akıp giden duyguların [illegible] hamleleri içinde sabahı bulduk.

Ertesi gün o beni kanunun önünde sonuna kadar müdafaa etti. Bir sürü münakaşalar, patırtılardan sonra, döneceğim [illegible] kinin mülevves hayatına beni dehşete [illegible] gecenin başlangıcında beni [illegible] şüren, iğrendiren yabancının, o [illegible] ve yüksek insanın evine gittim. [illegible]

Hayatımın garib bir şekilde [illegible] yan bu ikinci safhası beni refaha, huzur ve saadete ulaştırdı. Piraye, [illegible] ömrümün bu aydınlık devresinde [illegible] tiştin. Beni bu emniyet ve iyilik dünyasına kavuşturan o yabancıya ait [illegible] lerim günden güne inkişaf etti. O za- kadar tanımadığım duyguları onun [illegible] katler, temizliklerle dolu yüreğinde [illegible] buldum. Havayı ve güzel şeyi onda gördüm, ondan öğrendim.

Genc kız sararmıştı. İkisi de ağ[illegible] yorlardı. Piraye annesine, o feci ge-ceyi öğrenmekten gelen bir nefretle [illegible] baktı, baktı. O zamanki tecrübesiz, [illegible] ve iradesiz küçük kadını şimdi bütün ruhu ile anlıyor ve ona hak veriyordu.

Kalbinden kopup gelen coşkun bir sevgi ile bu ihtiyar anneye sokuldu. Yüzünü, onun cana yakın yüzüne yak-laştırdı. Aziz ve sevgili ellerini sevgi[illegible] oksadı, öptü.

Bu baştan başa his ve hüzün sahnesini dışarıdan gelen tatlı, yumuşak bir er-kek sesi çabucak değiştirdi:

— Neredesiniz çocuklar, size müjdem var, müjdem!..

Genc kız babasını karşılamak üzere rüzgâr gibi odadan çıktı... Anne de göz-lerinin yaşını kuruladı.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Irakda mühim bir gerginlik

İngiltere ile Irak arasında mühim bir gerginlik baş göstermiştir. Sebebi, İngiltere - Irak muahedesinin maddelerini tefsir üzerindeki ihtilâftır ve bu ihtilâfı doğuran hâdise, İngilterenin Iraka asker göndermesidir. Irak hükûmetinin telâkkisine ve ittifak muahedesinin hükümlerine göre İngiltere Iraka asker çıkarmak ve bunları transit yolile istediği yere göndermek hakkını haizdir. Fakat İngiltere, bir defa çıkardığı askeri, gideceği yere göndermeden, yeni askerî kıtalar ihracı hakkını haiz değildir. Buna karşı İngiltere hükûmeti, ittifak muahedesi mucibince, Irakın harb zamanında İngiltereye her türlü kolaylığı göstermeyi kabul etmiş olduğunu, İngilterenin muahede hükümlerine göre Irakın bütün muvasala yollarından istifade hakkını ihraz etmiş bulunduğunu, binaenaleyh bu haklardan istifade ettiğini ve istifade edeceğini anlatmaktadır.

Mesele, bir muahedenin tefsirinden doğan akademik bir ihtilâf mahiyetini taşımakla beraber, bu mahiyeti aşmış olduğu da bazı emarelerden anlaşılmaktadır. Çünkü iki taraf kendi noktai nazarında ısrar etmekte ve birbirine karşı cephe almaktadır. İngiltere, Iraka asker çıkarmak imkânını zorlamaktan, Irak da İngilterenin Habbaniyedeki büyük hava üssünü tehdid etmekten kuvvet alarak kendi noktai nazarını teyid etmeğe çalışıyor.

İki tarafın bu vaziyeti alması, çok vahim bir netice verebilir. Çünkü iki taraf da meseleyi soğukkanlılıkla ve müşterek menfaatler icabları dairesinde değil, «sözüm, sözdür! Ve mutlaka benim sözüm dinlenecektir» zihniyetile hareket ettiği göze çarpmaktadır.

Bu zihniyeti doğuran sebeb de meydandır. Irakta kısa bir zaman önce darbı bir hâdise vuku bulmuş, bu hâdise neticesinde hükûmet değişmiş, devlet riyasetini Kral Naibi sıfatile işgal eden Prens azledilmiş ve yerine Haşimoğulları hanedanının en yaşlısı olan bir başka Prens getirilmişti. Hâdisenin vukuu sırasında daima tasrih olunan bir nokta onun sırf dahilî mahiyette olduğu ve Irakın İngiltereye karşı taahhüdlerile veya beynelmilel taahhüdlerile hiç bir ilgisi bulunmadığı idi. Buna rağmen İngiltere yeni Irak rejimini tanımak istememiş ve yeni rejim ile münasebetler tesis etmemişti. Bu yüzden Irakta teessüs eden yeni rejim ve yeni hükûmet İngilterenin Iraka asker ihrac etmesini şüphe ile karşılamış, ve İngilterenin bu vaziyete karışmak arzusile ha- [illegible] zahib olmuştur.

Yani İngiltere ile Irak hükûmeti arasında baş gösteren ihtilâf iki sebebe dayanmaktadır:

Birincisi: İngilterenin dahilî mahiyette bir hâdise olan darbei hükûmet hâdisesi üzerine teşekkül eden yeni hükûmeti tanımaması,

İkincisi: Yeni Irak hükûmetinin, İngiliz hükûmetinin, Irak dahilinde yapmak istediği tahşidattan şüphe etmesi.

İki taraf da bu meseleleri açıkça konuşarak ihtilâf ve şüpheleri bertaraf edeceklerine, Irak, istiklâline yeni kavuşmuş genc bir millet hırsile; İngiltere de Irakı istiklâline kavuşturmak yolunda bulunmuş eski bir mürebbi ve bir vasi tavrile hareket etmekte ve bu yüzden gerginlik tehlikeli bir mahiyet almaktadır.

Bu tehlikeli mahiyet nereye kadar varabilir ve iki taraf arasında çarpışmalar olur mu?

Bize kalırsa iki tarafın aklı selimi buna bir mecal olacak ve iki taraf bu sıralarda bir maceraya atılmanın neticelerini düşünerek birbirine karşı dostca hareket lüzumunu idrak edecektir. Bunun için iki tarafın birbirine karşı sarih vaziyet almaları ve birbirinin dahilî işlerine karışmamaları kâfidir. Fakat iki taraf arasında çarpışmalar başlarsa bu hâdise, bütün Arab âleminde çok acı akisler bırakır ve İngiltere bu yüzden bir hayli zarar görür.

Tobruk:

Günün en mühim harb sahnesi Mısırdır ve gün geçtikçe Alman tazyiki bütün ağırlığını burada hissettirmek - tedir.

Almanların, hâlâ İngilizlerin elinde olan Tobruğa taarruz etmeleri, onların yollarına dikilen bu mâniayı tasfiye ederek Mısıra karşı taarruza geçmek niyetinde olduklarını gösteriyor.

Dünkü haberlere göre, Almanlar ve İtalyanlar Tobruk müdafaasının ilk hatlarını bir köşeden yarmışlardır. Fakat Tobruğun dış hatlarını yarmak, burasını zapt için kâfi değildir. Çünkü Tobruğun bilhassa dahilî müdafaası tanklara karşı teçhiz olunmuştur. ve bu yüzden Tobruk işinin kolay tasfiye edilemiyeceği anlaşılmaktadır.

Alman ve İtalyanların asıl hedefi, İngilterenin Yunanistanda meşgul olduğu sırada Mısır üzerine yüklenmek ve Süveyşi ele keçirmekti. Fakat Balkan seferinin kısa sürmesi ve İngilizlerin Yunanistana gönderdikleri kuvvetlerin yüzde seksenini kurtarmağa muvaffak olarak bu kuvvetleri Mısıra göndermeleri bu plânın tatbikına imkân vermemiştir.

İkinci Dünkerk:

İngilizler de Yunanistandan yaptıkları muvaffakiyetli ricate, «ikinci Dünkerk» sıfatını vermekte ve bu ricati Dünkerke nispetle daha ağır şartlar içinde yaptıklarını anlatmaktadırlar. Çünkü Almanlar, bu ricat sırasında Dünkerkten daha çok fazla tayyareler kullanmışlar ve pike uçuşları yapan bu tayyarelerle İngilizleri fena halde iz'ac etmişlerdir. Bunlara karşı kullanılan avcı tayyarelerin mahdudiyeti dolayısile İngilizler; yaptıkları hareketi, büyük bir sitayişle anmakta ve muvaffakiyeti bilhassa askerlerin intizamına ve soğukkanlılığına borçlu olduklarını bildirmektedirler.

Şimalî Afrika cephesi, şarkî Afrikadaki İngiliz kuvvetlerinin işlerini bitirip yardıma gelmelerini beklediği halde asıl Nil ordusuna kavuşmuş bulunuyor. Nil ordusu, şimalî Afrikada çok parlak zaferler kazanmış olduğu için bu defa da taliin ona yaver olması beklenir.

Ömer Rıza DOĞRUL

1928 tahvillerinin ikramiyesi

Dün Ankarada yapılan keşidede 237148 ve 280,740 numaralara onar bin lira isabet etti

Ankara 2 (a.a.) — Maliye Vekâleti ve Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasından bildirilmiştir:

Yüzde beş faizli ve ikramiyeli 1928 tahvillerinin bugün Merkez Bankası binasında Maliye Vekâleti, Merkez Bankası ve diğer bankalar mümessillerile noter huzurunda yapılan altıncı ikramiye ve üçüncü amorti keşidesinde:

237.148, 280.740 numaralara 10,000 er lira, 12.763, 39.564 numaralara 5.000 er lira, 97.353, 110,174, 151.543, 225.482, 262.081, 326.620, 384.426 numaralara 1.000 er lira, 69.840, 158.341, 182.126, 195.646, 198.886, 224.943, 266.568, 276.791, 285.330, 304.163, 310.178, 372.282, 384.368 numaralara 303 er lira ve ayrıca 596 aded numaraya 40 ar lira ikramiye ve 10.320 aded numaraya da amorti isabet etmiştir.

Bir aylık tayyare zayiatı

Nisan ayında İngiltere 170, mihver 385 tayyare kaybetti

Londra 2 (a.a.) — İngiliz Hava Nezaretinin tebliğlerindeki rakamlara istinaden bildirildiği veçhile nisan ayı zarfında düşmanın ve İngilizlerin tayyare kayıbları şudur:

İngiltere üzerinde: Düşmanın kayıbları 112 tayyare.

İngiliz kayıbları 3 tayyare.

Almanya üzerinde: Düşman kayıbları 18 tayyare.

İngiliz kayıbları 106 tayyare.

Orta şark: Düşman kayıbları 255 tayyare.

İngiliz kayıbları 61 tayyare.

İngiltere üzerinde düşürülmüş olan 112 düşman tayyaresinden 87 si gece tahrib edilmiş ve 87 den 49 u gece avcıları, 35 i hava dafi bataryaları ve 3 ü de gayrimuayyen vasıtalarla düşürülmüştür.

«Sulhun muhafazasına memur Çin ordusu»

Pekin 2 (a.a.) — Röyter: Şimalî Çindeki Japon ordusu karargâhı tarafından neşrolunan bir resmî tebliğde Japonlar tarafından talim ve terbiye edilen Çin kıt'alarının şarkî Hopei'ye yerleşmiş bulundukları bildirilmektedir. Bu kıt'alara «sulhun muhafazasına memur Çin ordusu» ismi verilmektedir.

Tebliğde kaydedildiğine göre, bu hareket 1 mayısta yapılmıştır ve Japon hükûmetile Nanking'deki Çin hükûmeti arasında akdedilen muahedenin ruhuna uygundur.

Tebliğde netice olarak şöyle denilmektedir:

«Japonlar sulhun idamesini temin için bu kıt'alara yardıma devam edeceklerdir.»

Yeni Hırvat sefiri Berlinde

Berlin 2 (a.a.) — Stefani: Son zamanlarda Hırvatistanın Berlin sefirliğine tayin edilen Dr. Branko Benzoa, refakatinde Hırvat sefaret heyeti olduğu halde Berline gelmiştir.

Almanyadaki İngiliz esirleri

Londra, esirlere iyi muamele edilmediğini bildiriyor

Londra 2 (a.a.) — Reuter bildiriyor: Almanyadaki İngiliz harb esirlerine karşı, harb esirleri mukavelenamesile memnu olmasına rağmen, tevessül edilen «karşılık» tedbirlerini Büyük Britanya hükûmeti Alman hükûmeti nezdinde şiddetle protesto etmiştir.

Dün neşredilen resmî bir tebliğde deniliyor ki:

Kanadada subaylara aid harb esirleri kampında şartların harb esirleri mukavelesine mugayir olduğu bahanesile Almanyada 100 İngiliz harb esirinin istirahat şartları uygun olmıyan kamplara nakledildiğini İngiltere Harbiye Nezareti haber almıştır.

Halbuki enternasyonal Kızılhaçın bir murahhası Kanadadaki mevzuubahs kamplar hakkında müsaid bir rapor vermiştir. Buna mukabil İngiliz harb esirlerinin nakledildikleri kamptan birinin çok dolu olduğunu ve iki kampta sıhhiye şartlarının memnuniyet verici olmadığına dair enternasyonal Kızılhaç murahhası ve İngiliz himayesini deruhde eden devletin mümessili bir rapor imzalamışlardır. Kanadadaki kamplar hakkında Almanlar İsviçreden müsaid bir rapor aldıktan sonra 150 İngiliz subayını başka bir kampa nakletmek suretile kampların doluluğunu hafifletmişler ve mart nihayetine doğru da kamplarda ıslahat yapılmasını emretmişlerdir.

İngiliz protestosu Almanyadaki İngiliz menfaatlerini himaye eden devlet murahhasile yapılmıştır.

Mareşal Peten'in Fransız amelesine hitabesi

Commentry 2 (a.a.) — Mareşal Peten, dün Commentry'de büyük bir halk kütlesi önünde Fransız amelesine ithaf edilmiş bir nutuk söylemiş ve ezcümle demiştir ki:

«— Şimdiye kadar kin ve tefrika sembolü olan 1 mayıs, bundan böyle birlik ve dostluk sembolü olacaktır. 1 mayıs, iş ve İşçiler bayramı olacaktır.

Her müessesede patronlar ve işçiler, işçilerin menfaatini ve sosyal eserleri müştereken idare etmek için toplanmak itiyadını alınca ,aralarında sarsılmaz menfaat ve kardeşlik tesanüdü vücude gelmekte gecikmiyecektir ve o zaman, millî birlik, artık çok defa aldatıcı mahiyette bir formül olmıyacak, fakat iyilikler doğuran bir realite halini alacaktır. Endüstride ve küçük san'atlarda patronlar, teknisyenler ve işçiler, aynı vatanî birlikte kazanmak için sıkı surette müttehid bir ekip teşkil edeceklerdir. Fransa da, diğer sahalarda olduğu gibi iş sahasında, kalkınmasını süratleştirecek nizamı ve tevazünü bulacaktır.»

Dünkü Mecliste

Ankara 2 (a.a.a) — Büyük Millet Meclisi bugün Refet Canıtezin baş - kanlığında toplanmış ve celsenin açılmasını müteakıb Bilecik meb'usu Salih Bozokun vefat ettiğini bildiren Başvekâlet tezkeresi okunmuş ve ayakta beş dakika sükût edilmek suretile merhumun hatırası taziz olunmuştur.

Meclis bundan sonra ruznamesinde bulunan maddelerden Boenos - Aires posta kongresi kararlarını havi meselelerin ve milletler arası telekominikasyon mukavelesine bağlı telgraf ve telefon nizamnameleri nihaî protokollarile radyo kominikasyon nizamnamelerinin tasdiklerine aid kanun lâyihalarının birinci müzakerelerini yaparak kabul etmiştir.

Meclis gelecek toplantısını pazartesi günü yapacaktır.

FİKİRLER

Gaddarlık nereden geliyor?

— 2 — [*]

Yazan: **Profesör M. Şekib Tunç**

İnsanlarda sevme ve acımanın yanında gaddarlık hislerinin de yaşamaktan geri kalmadığını görerek bu garib tezadın nereden gelebileceğini bundan evvelki yazımızda kısmen göstermeğe çalışmış, meselenin sadece şehvet dalâletlerinde tesadüf edilen kamçılama ve kamçılanma zevkleri gibi anomalilerle izah olunamıyacağını söylemiştik.

İnsanlar, ne çare ki bu şehvet dalâletleri olmadan dahi başkalarını incitip ağlatmak veya bunları memnuniyet ve inşirahla seyretmekten çok defalar zevk alıyor; doğru yanlış bir takım hırslarla beni nev'inin elemlerinden müteessir olmak hassasiyetini körletmekten kurtulamıyor. İnsan ruhundaki bu tezad dün olduğu gibi bu gün de mevcuddur; yarın da devam edip etmiyeceği hakkında bir fikrimiz olmak için evvelâ ondaki gaddarlığı yaşatan sebebleri, sonra da bunların ne dereceye kadar, köklü ve devamlı olduklarını aramak lâzımdır.

Başkalarının ıstırab ve elemlerinden zevk almak bir vakıa olarak görüldükten sonra meselenin halli için herşeyden evvel zevkin mahiyetine nüfuz etmek icab eder. Zevk almak sadece bir hassasiyet işi midir? Eğer böyle olsaydı pek lezzetli bir yemeği yarı aç ve fevkalâde aç iken yemekle ayni zevki almamız lâzım gelirdi. Halbuki çok aç olduğumuz zaman acı soğanla kuru ekmek dünyanın en nefis yemeği yerine geçiyor. O halde zevki yapan şey, münhasıran lezzet ve lezzetli şeylerden alınan duygular değildir. Bunlar zevke yardım etmekle beraber onun kâfi şartlarını teşkil etmez. Zevk dediğimiz şeyin tamamlanması için bir açlık temayülü, onun şiddet ve tatmin edilme dereceleri de lâzımdır. Bunlar olmadıkça zevk daima eksik kalır. Öyle ise zevkin temeli bir ihtiyacın doyurulmasına dayanır. Bu doymak ne kadar tam olursa zevk de o nispette açılarak bir inşirah olur. Bu dereceye kadar gelmiyen bir zevk hiçbir zaman kendini tatmin edilmiş olarak duymaz.

Zevkin bu esası teslim edildikten sonra çözmek istediğimiz düğümü bir dereceye kadar geşvetmiş sayılırız: Şimdi en kuvvetli insiyaklarımızın başında gelen korunma insiyakına bakalım. Derler ki birçok aksiyonlarımız hep bu insikaya bağlıdır. Hatta ahlâkçılar, ruhiyatçı ve hayatiyatçılar ferdî ve içtimaî aksiyonlarımızdan nevilerin ıstıfasına kadar olan bütün faaliyetleri bu sevki tabiî ile izah etmeyi pek severler. Fakat gerek hayat, gerek ahlâk ve gerek cemiyet sahasındaki korunma insiyakı tam bir gaye değildir. Çünkü hayat kavgasında sadece korunmakla kalan ferd ve cemiyetler göstermek pek güçtür. Çünkü ferdî ve içtimaî hırslar korunma hududunu aşmakta mütemadi bir yarış halindedirler. O halde ki korunma insiyakı hakikatte pek saldırıcıdır; her ferd, her cemiyet genişlemek, yayılmak istemektedir. Azla kanaat edenler tabiî görülmekten uzak olduğu gibi bu kadarı yeter diyenler de pek nadirdir; hemen herkes aslan payı peşindedir. O halde ki korunma insiyakı yayılma, saldırma ve genişleme hırsının bir yaveri gibi kalmıştır. Asıl kumanda onun elinden çıkmış,

Yüksel ki yerin bu yer değildir
Dünyaya geliş hüner değildir

Diyen genişleme hırsına geçmiştir. Bunun için de ferdlerle cemiyetler bir üstünlük davasile yaşamak zaruretinde kalmışlardır. Hem de bu hırs yalnız korunma insiyakının içinden fışkırmıyor, bütün insiyakların içinden geçiyor. Beslenme insiyakını alalım. Hemen hiç kimse yalnız karın doyurmakla kalmak istemiyor, bol bol, tıkabasa, hatta patlayıncıya kadar yemek istiyor. Hatta en tehlikeli hastalıklarda bile perhize katlanmak bir işkence sayılıyor: «Atın ölümü arpadan olsun» diyerek oburluk» zevki sıhhate tercih ediliyor. Fakat bütün bunlar ayni zamanda daha bol, daha zengin, daha dolgun, daha geniş yaşamak hırsile yapılıyor.

Dikkat edilirse bu hırs bilhassa rekabetten doğuyor ve rekabet de kıskanc bir kine götürerek insanları yabani hayvanlar gibi işkilli, delicesine intikamcı ve nihayet son derecede kibirli bir hale getirmiş bulunuyor. Böyle olunca gaddarlık, hemen daima haklı haksız, devamlı yahud süreksiz, istihfafkâr yahud mahviyetli kıskanc bir kinin babası oluyor, vaziyete göre, refaha, saadete, liyakate, muvaffakiyetlere velhasıl herşeye kinleniyor. Fazla olarak bu kin ferdî de kalmıyarak gitgide salgın bir hale geliyor, umumileşiyor.

Şimdi böyle bir dünyada gaddarlığın bir zevk olması değil, zevk olmaması hayret edilecek bir şey olmak lâzım gelir. Düşünmeli ki ele geçen küçük büyük iktidarların rakibler tarafından alınması daima varid olan bir dünyada mütemadiyen işkillenmemek ve işkillendikçe de gizli ve açık korkmamak, korktukça da kinlenmemek kabil midir?

Bu vaziyette çok tabiidir ki zayıflar bilhassa daha çok alıngan, daha çok ürkek ve binnetice daha çok kinli olacaklardır. Fakat kuvvet ve zâf nisbî olduğu için hemen hiç bir ferd veya cemiyetin ayni hale düşmekten muaf kalabileceği söylenemez. Bunun için dünya, bütün tarihçilerin şehadet ettikleri gibi, daima emniyetsizlik ve kinlerle beslenmiş, hiç bir devir huzursuzluktan kurtulamamıştır. Her zaman bir «altın devir» in hayal edilmesi bu huzursuzluktan doğduğu gibi bir «cennet» iştiyakının umumî ve beşerî olması da ayni sebebdendir.

Hele bir parça ayağınız kaysın, kuvvetiniz zâfa uğramış görünsün, kanlı gözlü atmacalar derhal havalanır; artık düğün başlamıştır: İntikam alınacaktır; hem de ne zevkle!..

Bu, bir zulümdür, bir gaddarlıktır, buna şüphe yok. Fakat buna mukabil bu gaddarlar da yaşadıkları rekabet dünyasında daha büyük gaddarlardan korktuklarını söyliyerek bunu bir korunma zarureti gibi gösterirler. O halde ki bunun muvaffakiyetinden korktukları nispette gaddarlığa gitmekten başka bir çareleri kalmaz.

Gaddarlığın bir de sinsisi, zamanını bekleyeni, ince hesablısı, döğüşkeni, ve hatta fedaisi vardır. Ayni zamanda zalim karakterler de vardır. Bunların kuvvet membaları da fakir değildir; icabında büyük bir kudret gösterebilirler. Yılmadan saldırırlar ve çok yıkıcıdırlar. Bunlar muhtelif tipte bıçkın, merhametsiz canilerdir. İçlerinde öyleleri var ki başkalarının çocuklarını öldürmeden kendi çocuklarını öl dürmüşlerdir. Kimisi de felâh kabul et - mez zehirliyicilerdir; gelinlerini, damadlarını, alacaklılarını soğukkanlı ve hiç bir teessür duymadan, bilâkis büyük bir zevkle ve hatta bazan en hazık adlî doktorları şaşırtacak kadar maharetle zehirlerler. Efkârı umumiyenin galeyanından, kelepçe ve zindandan korkmazlar; bunlardan kurtulur kurtulmaz ayni habasete devam ederler.

Elhasıl beşerî münasebetlerin pek azı her türlü rekabetten müstesna kalır. Karikatürlerin, hicivlerin muvaffakiyeti bu rekabetlerin tahrik ettiği kinleri kısmen olsun tatmin etmelerinden neşet eder. Şakalar, istihzalar, alaylar hep bu ihtiyacla yapılır.

Gaddarlık temayülünün daha fazla artmasını istemiyorsak insanlar arasındaki rekabete başka bir şekil vermek ve ayni zamanda bunların genişleme ve yayılma ihtiyaclarına karşı fazla haşin davranmamak lâzımdır.

M. Şekib TUNC

[*] Prof. M. Şekib Tuncun bu mevzuda ilk yazısı 30 nisan tarihli nüshamızda çıkmıştır.

Hava Gedikli Yuvasına yazılan gencler

Hava Gedikli Yuvasına kaydedilen talebeler

Hava Gedikli yuvasına yazılmak üzere Hava Kurumuna müracaat eden orta mekteb mezunu talebenin sayısı 600 ü geçmektedir. Bunlardan mühim bir kısmının evrakı tetkik edilmiş ve havacılığa ehliyetli oldukları anlaşılmıştır. İlk kafile pazartesi günü İnönü kampına sevkedilecektir.

Havacılığa karşı çocuklarımızın alâkası iftihar verecek derecede fazla olduğundan Hava Kurumu, istekli genclerin alınabilmeleri için kayıd müddetini uzatmıştır. Müracaat eden talebeler arasında lise mezunları tercihan alınmaktadır. İmtihanlardan sonra müracaat yekûnunun çok kabaracağı anlaşıldığından, şimdiden lâzım gelen tertibat alınmaktadır.

İş Bankası kumbara ikramiyeleri çekildi

Ankara 2 (a.a.) — Türkiye İş Bankasının küçük tasarruf hesabları arasında tertib eylediği 1941 ikramiye plânının mayıs keşidesi bugün banka umumî merkezinde ve noter huzurunda yapılmıştır. Keşidede kazanan talihlilerin isimlerini, hesab numaralarını ve bulundukları merkezleri bildiriyoruz:

1,000 liralık ikramiye Bursada 4203 numaralı hesab sahibi Ahmed M. Naime isabet etmiştir.

Beşer yüz lira kazananlar: İzmirde Şefika 11653, Üsküdarda Turan 1350.

İki yüz ellişer lira kazananlar: Ankarada Sezai 24132, Ankarada Sadeddin 35983.

Yüzer lira kazananlar: Zonguldakta Behice 107, Diyarbakırda Fehmi 1221, Kadıköyünde İhsan 10235, Kadıköyünde Sabiha 3518, Beyoğlunda Mustafa 25327, Ankarada Güzin 35412.

Bundan başka muhtelif şubelerdeki yirmi hesab sahibi ellişer lira. Yetmiş hesab sahibi de yirmişer lira kazanmışlardır.

Çan-Kay-Şek, Moskovaya mı davet edildi?

Beyrut radyosuna göre, Sovyetler, Çin devleti reisi Mareşal Şan-Kay-Şek'i Moskovaya davet etmişlerdir. Bu haber başka kaynaklardan teeyyüd etmemiştir. (Ankara Radyo Gazetesi)

İngiliz kabinesinde bazı tadilât yapıldı

Londra 2 (a.a.) — İngiliz kabinesinde aşağıdaki değişikliklerin yapılmış olduğu bildirilmektedir:

Havacılık İstihsalâtı Nazırı Lord Beaver Brook, Devlet Nazırlığına tayin edilmiştir. Kendisi, harb kabinesinde aza olarak kalmaktadır. Havacılık İstihsalâtı Nazırlığına yarbay Moore Brabazon getirilmiştir. Seyrisefain ve Münakalât Nazırlığına Fleathers getirilmiş ve Seyrisefain Nazırı Cross, Avustralya yüksek komiserliğine tayin edilmiştir.

Kısa Haberler

★ Ankara 2 (Telefonla) — Askerî ceza kanununda mevcud hususî atıfların mana ve şümulünün tayinini hükûmet bir tezkere ile Meclisten istemiştir.

★ Ankara 2 (Telefonla) — Ordu subaylar heyetinin terfiine aid kanunun üçüncü maddesinin E fıkrasını değiştiren lâyiha Meclise gelmiştir.

★ Ankara 2 (Telefonla) — Ecnebi mütehassıs ve montörlerin istihdamı için İktısad Vekâletine ne suretle müracaat edileceği yeni bir talimatname ile tespit edildi.

★ Ankara 2 (Telefonla) — Pasaport kanununun onuncu maddesini değiştiren lâyiha Meclise verildi.

Hadiseler Arasında — FELEK

Biraz da ahlâk lâzım!

İhtikâr hâdiseleri bir kanun zafı, bir kontrol zafı veya ticaret bünyemizin bir teşekkül zafı değildir.

İhtikârın, mantıksız pahalılığın kanunî, idarî ve zecrî tedbirlerle önüne geçilebilmesi, sakatlığın bu taraflarda olduğunu göstermez.

Bu iş bir ahlâk meselesidir.

Bundan beş sene evvel Londranın en büyük bir mağazasında bir boyun atkısı alıyordum. (Şimdi, Selfriç ismindeki bu mağazanın, bomba ile kısmen tahrib edildiği söyleniyor.) Beğendiğim malı, satıcı kız vermek istemedi:

— Kusuru vardır, dedi. Çevrenin köşesinde ve görünmez bir yerinde kuş gözü kadar bir leke yani boyasız kalmış bir kısım olduğunu söyledi.

— Zararı yok! dedim. Razı olmadı. Gitti, o kısmın şefine söyledi ve ancak bu kusurdan dolayı bilmem ne kadar tenzilât yaptıktan sonra malı satmaya razı oldular.

Bu bir ticarî onur meselesidir. Ahlâk, şeref meselesidir.

Her esnafın başına bir polis memuru, bir kontrolör dikemeyiz. Esnaf, tüccar kendi ahlâkından, kendi vicdanından, utanmalı, korkmalıdır.

Öğreniyoruz ki; Ticaret Odası toptancı faturalarına, malın perakende fiatının da yazılmasını usul ittihaz etmiş.

Ticarî ahlâkı söz götürmez derecede düzgün olan İngilterede bile malların şurada burada semt, ticarethane, hatta şehir değiştirmekle fiatı değişmesin diye bütün mallara (prix imposé) yani sabit fiat yazarlar.

Hatta kunduraların altına soğuk damga ile fiatını çakarlar.

Hatta orada yapılan yoğurtların üzerine falan tarihten sonra yenmez diye işaret ederler ki; ekşi yoğurt satılmasın diye.

Nasıl bizde böyle işin doğruluğuna tahammülümüz var mıdır? Bir haftalık tereyağını, yumurtayı «günlük» diye ilân ederiz. Ertesi günü aynı ilânın yerini ve malın çeşidini değiştirmeye bile lüzum görmeyiz.

Lâübali ve hodkâmız.

Bir hafta evvel beş kuruşa satınakta olduğumuz mal yerinde azalıyor diye bir hafta sonra kendi elimizle altıya, sonra sekize ve nihayet on kuruşa etiket koyarız. Onun için ben bu Ticaret Odasının perakende fiatların da faturaya yazılmasını pek yerinde buluyorum.

Mümkün olsa da bütün fabrikalar, imalâthaneler mallarının perakende fiatlarını tesbit edip, şimdiki hazır ilâclarda olduğu gibi üzerlerine yazsalar, o zaman hiç değilse ihtikâr bu nevi eşyadan uzaklaşır.

Ne yazık değil mi?

Bu tedbirlerle varmak istediğimiz şey, ticarî ahlâkımızda geniş mezhebliliğin kötü akıbetlerini izale olmasa bile tadil edebilmektir.

Pek tatlı bir manzara doğrusu!

B. FELEK

Bahçe ve park inşaatı

Meclis bahçeleı mütehassısı İstanbula davet edildi

Belediye, bahçe ve park inşaatını ön plâna almıştır. Şehrin manzarası üzerine tesir yapabilecek bahçe ve parkların gelişigüzel hazırlanmaması için Büyük Millet Meclisi bahçeler mütehassısı İstanbula çağırılmıştır. Belediye reis muavinlerinden Lûtfi Aksoy bu mütehassıs ile birlikte Üsküdara giderek Üsküdar meydanının ağaçlandırılması ve yeşillendirilmesi işlerini tetkik edecektir.

Bahçe ve parklarla cadde ve sokaklara dikilen ağaçların sayısı arttırılmaktadır. Lûtfi Aksoy kazaları gezerek umumî ağaçlandırma işlerini de teftiş edecektir.

Kadıköyünün Ömerli köyüne yeniden 207 çınar dikilmiştir. Bu mevsimde şehirde dikilen ağaçların yekûnu 2147 dir.

Fidanlıklardan halka 11065 çam, 10467 yaprağını döken ağaç dağıtılmış, para ile de 3431 ağaç verilmiştir. Meyva fidanı satışından 65778 lira alınmıştır.

Ham deri fiatları

Sümer Bank, Fiat Murakabe bürosuna müracaat ederek ham deri fiatlarının 65 ten 90 a çıktığını bildirmiş ve bu yükseliş sebebinin tetkikini istemiştir.

Bir AŞK UÇURUMU

Edebî roman — 33 — Mahmud Yesari

Fikri, Şakire dikkat ediyordu. Şakir, o gece, fazla içmiyordu. Hattâ bazan, kadehi dudağına dokunduruyor, içiyor gibi yapıyor, bırakıyordu.

Hayri, iki arkadaşı, Halil ustayı yatıştırmağa uğraşıyorlardı:

— Yanlış anladın be, arkadaş.

— Yalan mı ya? Biz para veriyorsak, onlar da veriyorlar.

— Herkesin, sesi, sadası çıkıyor mu?

Halil ustayı, zorla yerine oturtmuşlardı; dolu bir kadeh dayadılar:

— Sen, şunu bir çek.

Sarhoş, ağzına doğru kadeh uzatılınca, dediğini yaptıran insanların kurumu ile sırıttı, gevşedi; peltek peltek:

— İçelim, dedi.

Fikri, hayretini gizliyemedi:

— Çabuk yatıştı.

Şakir, gözlerini onlardan ayırmıyordu, dudakları arasından cevab verdi:

— Daha, iyice çamurlaşmadı. Üç dört kadeh sonra, görürsün.

— Kabadayı mıdır?

— Koftur. Meyhaneye para bırakır; onun için, biraz kahrı çekilir. Ama, itibarı taşırmadan da yapamaz. Muhakkak dayak yer.

— Şimdi, bu gece, dayak yiyecek mi?

Şakir, istemiye istemiye güldü:

— Ona hiç şüphe etme.

Fikriyi merak sarmıştı:

— Sen mi döveceksin?

— Hayır. Biz, şimdi kaçacağız. Ben, Hayriye işaret geçtim. Hayri, benim adamımdır. Burada fazla rezalet çıkarmasına vakit bırakmazlar. Onu, tatlılıkla buradan çıkarırlar, tenha bir yerde, bir temiz ıslatırlar. Dayağı yiyince, kuzu gibi, yolda mışıl mışıl uyuyarak evine gider. Dayak yemezse, tekrar meyhaneye döner, cıvık bir belâ olur.

Şakir, tekrar masadakilere dönmüştü. Fikri, onların ne konuştuklarına dikkat etmiyordu. Fakat, kulağına çalınan bazı sözlerden, «bir kadın meselesi» ile meşgul olduklarını anlamıştı. Şakirin karşısında soluk benizli, esmer genc, çok derdliydi; dokunsalar, ağlıyacaktı. Şakir, ona, nasihat veriyordu:

— Hamdi, oğlum, sen, erkek çocuksun. Karı kısmının üzerine fazla düşmek olmaz. Bulunmaz Hind kumaşı mı be? Sen, biraz naza çek. Bak, nasıl köpek gibi gelir.

Elini masanın kenarına vurarak kararını verdi:

— Sen, bu gece, oraya gitmiyeceksin. Hattâ, yarın gece de... Hattâ, öbür gece de... Biraz da, o, seni arasın.

Soluk benizli, esmer gencin yanında oturan kumral şişman adama:

— Hamdiyi sana emanet ediyorum, dedi. Oraya gitmiyecek, anladın mı?

— Anladım, ağabey.

— Sen, buradan çıkınca, onu, doğruca evine götüreceksin.

— Olur, ağabey.

Şakir, Hamdinin yüzüne manalı bir gülümseyişle bakıyordu:

— Nuri, seni eve bıraktıktan sonra, firar etmek yok.

Hamdi; «hiç yapar mıyım? Hele, sen söyledikten sonra!..» der gibi boynunu çarpıtmış önüne bakıyordu. Nuri, ona, arka çıkıyordu:

— Çocuk mu bu? Senin sözün kâfi. Hatırını kırmaz.

Şakir, başını kaldırdı, tezgâha doğru seslendi:

— Nikoli, biraz bakar mısın?

Barba, onun sesini duyunca, elindeki işi bırakarak, romatizmalı ayaklarını sürüye sürüye seğirtti:

— Emret, Bay Sakir.

Şakir, sesini yavaşlatmıştı:

— Benim çağırdığımı sezdirmeden, Hayriyi bana gönder.

Barba, başını salladı. Tezgâha döndü; elinde meze tabakları ile masaları dolaşmağa başladı. Halil usta, başı göğsüne düşmüş, ağzından salyalar akarak, sayıklar gibi konuşuyordu:

— Kırarım... Parasile değil mi?. Kırarım be... Kırarım ulan... Kim karışırmış? Kırarım be... Kırarım ulan...

Masadakiler, onu, dinlemiyorlardı. Barba, Hayriye yaklaştı; kulağına eğildi:

— Sakir, seni çağırıyor.

Hayri; «anladım!» der gibi göz kırptı. Barba, elinde boş tabaklarla tezgâha döndükten sonra, Hayri kalkmış, Şakirin yanına gelmişti:

— Emrin ağabey!

Şakir, onun masa üzerine koyduğu elinin üstüne elini bastırdı:

— Ben, şimdi kaçıyorum. Halil ustayı, sen, buradan aşır. Daha, çirkeflenmedi. Yolda, kemiklerini zedelemeden okşarsınız.

Hayri, «peki, ağabey!» dedi, gitti.

Şakir, arkadaşlarının ellerini sıktı:

— Erken yatacağım.

Onun paltosunu giydiğini gören Barba, yüzünü buruşturarak sordu:

— Ne o? Kaçıyor musun?

Şakir, yüksek sesle:

— Çok yorgunum!

Dedi. tezgâha yaklaşınca, fısıldadı:

— Benim, bu gece, burada fazla durmam, doğru değil.

— Neden?

— Emniyetten, bir iki gün, evine erken git, dediler. İlk geceden, itibarı bozmıyalım. Sen, bana, biraz mezelik hazırla, eve gönder.

Barba, düşünceli kaldı:

— Halil ustayı, ne yapacağız?

— Merak etme Hayri, sepetliyecek.

Şakir, elile selâm sarkıtarak yürüdü:

— Eyvallah, Nikoli, yarın, uzun konuşuruz. Seninle konuşacaklarım var.

İhtiyar Barba. ikisinin arkasından, durdu, baktı; dirseğini tezgâha, çenesini avcuna dayadı, onlar, sokağa çıkıp köşeyi döndükleri halde, gözlerini çevirmeden bakıyordu. Onun bakışlarında, yalnız gençliğe karşı değil; ihtiyarlığa da küfür eden bir kin parıltısı vardı. Eğer, ihtiyar Barba, o dakikada, on yaş, on yaş gencleşmiş oluverseydi, Şakirin arkasından koşar, kaç yıldır verdiği haracların hesabını arardı.

Dişlerini gıcırdatarak başını doğrulttu, elinin tersile pos bıyıklarını sildi, garsonu çağırdı:

— Sefertasına pilâki, turşu, lâkerda, ciğer koy. Galatalı Sakirin odasına götür.

Şakir, Fikrinin koluna girmişti; sert ayaza aldırış etmiyor, ağır ağır yürüyorlardı. İkisi de düşünceliydi. Şakir, bir bakkalın önünde durmuştu. Bir şişe yarım kiloluk rakı aldı; Fikriye sordu:

— Eve, mezelik öteberi gelecek ama, canın ne çekiyorsa alalım.

Fikri, onu kolundan tuttu:

— Bir şey istemem. Rakını al, gidelim.

Yolda, Şakir, bir manava uğradı; portakal, mandalina. elma aldı. Fikri gülüyordu:

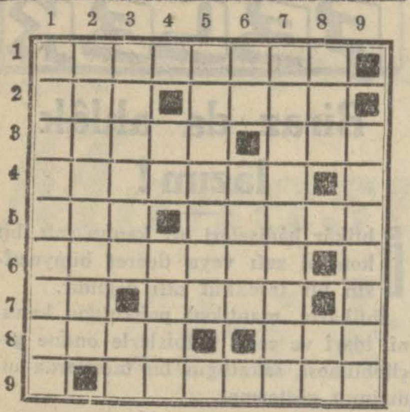
— Ne o yahu? Evde ziyafet mi var?

Yemiş paketlerini almak taşımak istiyordu; Şakir, bırakmadı:

— Dünyada olmaz. Bu gece, ziyafeti hak ettim. Barbanın nefes kokusunu duymadan bir kaç kadeh rakı içeceğim.

(Arkası var)

BULMACA

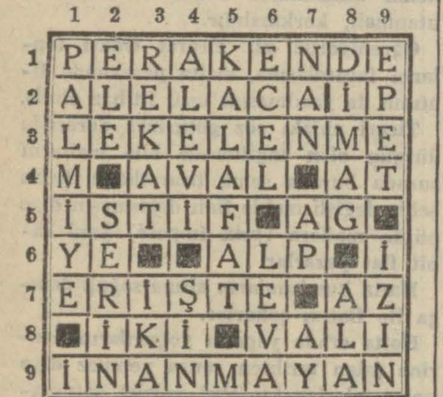
Soldan sağa:

1 — İranın en meşhur şehirlerinden. 2 — İcra, Anatole France'ın meşhur bir eseri. 3 — Büyü, insan eti sevenin yarısı. 4 — Bir çeşid dolandırma. 5 — Kara parçalarından, bir şeye değerinden fazla para isteme. 6 — Büyük anne olma san'atı. 7 — Nota, doğduğu yeri ziyaret. 8 — Bir ot, ters çevirirseniz «köle» olur. 9 — Zerzevat satan.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Etekliklik. 2 — Çift bayağı beygir (üç kelime). 3 — Atın bir yürüyüş tarzı, sahib. 4 — Vilâyet, arabca kelimelerin doğru okunmasına yarayanlardan. 5 — Mufassal. 6 — Şikârın tersi, iğri. 7 — Kara renkte müstahkem mevki (iki kelime). 8 — Bir peygamber, nihayet. 9 — Memnuniyetsizlik gösteren.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	P	E	R	A	K	E	N	D	E
2	A	L	E	L	A	C	A	İ	P
3	L	E	K	E	L	E	N	M	E
4	M	■	A	V	A	L	■	A	T
5	İ	S	T	İ	F	■	A	G	■
6	Y	E	■	■	A	L	P	■	İ
7	E	R	İ	Ş	T	E	■	A	Z
8	■	İ	K	İ	■	V	A	L	I
9	İ	N	A	N	M	A	Y	A	N

Çukurovada ekilen pamuk

Adana (Hususî) — Bu sene ekilen pamuk sahasının tespiti hakkında ticaret odası tahmin bürosu tarafından kazalarımıza ve köylerimize matbu cetvelleri dağıtılmıştır. Yakında doldurulacak olan bu cetvellere göre vilâyetimizden nekadar arazinin pamuğa tahsis edildiği anlaşılacaktır.

İstanbul Borsası, 2/5/941

Londra	1 Sterlin	5,24
Nevyork	100 Dolar	132,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,70
Atina	100 Drahmi	0,9975
Madrid	100 Peçeta	12,2375
Yokoha.	100 Yen	31,1375
Stokholm	100 İsveç K.	30,745

ESHAM VE TAHVİLÂT

İkramiyeli Ergani %5 1933	19,— 19,05
Sıvas - Erzurum I.	19,38

MUSİKİ

Konservatuar orkestrasının son konseri

Geçen gün Fransız tiyatrosunu dolduran güzide kalabalık, Konservatuar orkestrasının son konserini her zaman olduğu gibi hararetle alkışladı. Türlü mahrumiyetler içinde çalışan birkaç idealistin seneden seneye tekâmül yolunda ilerlettiği bu kıymetli müessesemizin her muvaffakiyeti, bütü san'at âşıkları için ancak bir sevinc kaynağı olabilir. Konseri dinleyenler arasında sayın Valimiz de hazır bulunuyordu. Bu hâdise, musiki dostlarını ayrıca sevindirdi. Muhterem selefi Muhiddin Üstündağ tarafından kurulan ve senelerce cidden takdire lâyık bir ihtimamla muhafaza edilen bu müesseseye karşı şimdiki Valimiz Lûtfi Kırdarın aynı alâkayı göstermekte devam etmesi, yalnız musiki dostlarını değil bütün vatandaşları sevindirmek lâzımdır. (Gidenin yaptığını gelen bozar) zihniyeti artık tarihe karışıyor demektir.

Konser programı zengin ve çeşidliydi. Gluck'un Iphigenie en Aulide uvertüründen sonra Bach'ın meşhur mi majör keman konsertosunu Âli Sezinden dinledik. Türkiyenin en tatlı yay çekeni olarak tavsif edebileceğimiz bu kıymetli san'atkâr geçen akşam cidden mutaddan daha üstündü. Muhiddin Sadakın idaresinde canlanan orkestra ile yaptığı dialogue'lar dinamik ve tam manasile Bachvâri oluyordu. Asabiyetten ileri gelen bazı sür'atli koşmalar eserin umumî ahengini aksatacak derecede değildi.

Haydn'ın do minör symphonie'sini orkestra çok güzel çaldı. Başında Muhiddin Sadak gibi enerjik ve heyecanlı bir şef olduktan sonra zaten başka türlü çalmasına da imkân yoktu. Nefesli sazların mükemmelliği bilhassa dikkate çarpıyordu. Yalnız, âcizane kanaatimce andante lüzumundan biraz fazla ağır gibiydi. Bu yüzden tema renklerini kâfi aydınlıkla göstermek mümkün olamadı.

Brahms'ın Naenie'sinde ve gene Haydn'dan La Tempesta'da İstanbul Konservatuarı Korosunu da dinledik. Bizzat Muhiddin Sadakın hazırladığı bu teşekkül, şehrimiz için cidden bir kazancdır. Sesler birbirlerine nazaran müstakil ve parlak, orkestra ile beraberlik kusursuz. Her iki parça da muvaffakiyetle icra edildi.

O kadar ki, işte arzuyu umumî üzerine bütün konser bu akşam baştan aşağıya tekrar edilecek.

N.

Koro ve orkestra azasını davet

Konservatuar müdürlüğünden:

Koro ve orkestra konseri bu akşam Taksim Belediye kazinosunda tekrar edilecektir. Koro ve orkestraya dahil bütün azanın prova için bu sabah dokuz buçukta behemehal Taksim Belediye kazinosu salonunda hazır bulunmaları ehemmiyetle rica olunur.

SPOR

Sipahi Ocağında yapılan müsabakalar

Sipahi Ocağı tarafından tertib edilen mania atlama ve at terbiyesi müsabakaları çok heyecanlı bir şekilde cereyan etmiştir.

Mania atlama müsabakasına yedi kişi iştirak etmiş ve neticede Bayan Melâhat Aksel (Şehab) ile hatasız birinci, Kemal (Doğan) ile ikinci, futbolcu Nihad (Efe kızı)ile üçüncü olmuşlardır.

Dresaj müsabakasında Bayan Rongier birinci, Kohen ve Kemal Ayni ikinci olmuşlardır.

Müsabakalardan sonra derece alanlara mükâfat verilmiştir.

Eskrim birincilikleri

Bugün Taksimdeki Dağcılık kulübünde İstanbul eskrim birincilik müsabakaları yapılacaktır.

Müsabakalara saat 16 da başlanacaktır.

Pazar günü yapılacak maçlar

Pazar günü Şeref sahasında dört kulüb arasında hususi maçlar yapılacaktır.

İyi bir alâka göreceği ümid edilen bu maçların programı şu şekilde tanzim edilmiştir:

İ. Spor - Beyoğlu Genclik: Saat 10. Hakem: Şazi Tezcan.
Beşiktaş - Taksim Genclik: Saat 12. Hakem: Samih.

Atletizm hakemlerini davet

İstanbul bölgesi atletizm ajanlığından:

4 mayıs pazar günü Fenerbahçe stadında yapılacak dört şehir atletizm müsabakalarını idare edecek aşağıda isimleri yazılı hakemlerin saat 13 te lûtfen teşrif buyurmaları rica olunur:

Jale Taylan, Mübeccel Argun, Adil Giray, Tevfik Böke, Cemil Uzunoğlu, Firuzan Tekil, Dr. Nuri, Sadık Ceylân, Mecdi, İ. Bakır, C. Başaran, Neriman Tekil, Mufahham Elmen, Halûk Hekimoğlu, Yasumi, Agobyan, Musa Kâzım, Nazmi Tüfekçi.

Atletlerden de isimleri yazılı olanların saat 13 te hazır bulunmaları lâzımdır.

Giyaseddin, Faruk, Kostantin.

Bisiklet müsabakaları

İstanbul bölgesi bisiklet ajanlığından:

1 — Seri bisiklet yarışlarının beşinci ve sonuncusu 4/5/941 tarihine musadif pazar günü sabahı Topkapı - Silivri yolu üzerinde ve 150 kilometrelik bir mesafe dahilinde yapılacaktır.

2 — Yarışa tam saat 8,30 da başlanacaktır.

3 — Bu yarışa Bursa, Eskişehir ve Kocaeli bölgeleri bisikletçileri de iştirak edeceklerdir.

4 — Koşuya iştirak edecek bisikletçilerin hazırlanmış oldukları halde yarış saatinden evvel Topkapıda hazır bulunmaları ve isimlerini hakem heyetine kaydettirmeleri lâzımdır.

Geç kalanlar yarışa iştirak edemezler.

Güreş müsabakaları

İstanbul güreş ajanlığından:

1 — 4 mayıs pazar günü saat 14 te Mehmed Çoban, Ahmed Samsunlu ve Adnan Yurdaer takımları arasında güreş müsabakaları yapılacaktır.

2 — Tartı 11 den 12 ye kadar devam edecektir.

3 — İştirak edecek güreşçilerin yukarıda yazılı tartı saatinde Fatihte güreş kulübünde hazır bulunmaları tebliğ olunur.

Zayi — Ürgüb ilk okulundan almış olduğum şehadetnamemi zayi ettiğimden yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Ürgübden Yenicami mahallesinden Vezir oğullarından Mehmed Sabri oğlu Ahmed Derviş

Konser ve temsil

Eminönü Halkevinden:

4/5/941 pazar günü saat 17 de viyolonist Feyha Talayın iştirakile Evimiz orkestrası aylık son konserini verecektir.

Bu konsere gelmek istiyenler davetiyelerini Ev bürosundan almaları rica olunur.

***

Sarıyer Halkevinden:

1 — 3 mayıs 941 cumartesi günü saat 21 de Evimiz salonunda bir temsil verilecektir. Davetiyelerin Evimizden alınması.

2 — 4 mayıs 941 pazar günü saat 9 da Büyükdere ile Yeniköy arasında bisiklet teşvik yarışı yapılacaktır.

Yarışa girmek istiyenlerin Evimiz spor şubesine müracaatleri.

5/5/941 akşamı verilecek olan MUM SÖNDÜ temsili Bay Hazım Kömrükçü'nün devam eden rahatsızlığı hasebile 12/5/941 pazartesi akşamına tehir edilmiştir. Temsile saat 20 de başlanacaktır.

RADYO

Bu günkü program

8,00 Program	18,03 Ca[...]
8,03 Haberler	18,40 Türk[...]
8,18 Müzik (Pl.)	19,00 Konu[...]
8,45 Yemek listesi	19,15 Saz
★	19,30 Haber[...]
13,30 Program	19,45 Konu[...]
13,33 Müzik (Pl.)	19,50 Fasıl h[...]
13,50 Haberler	20,15 Rad. G[...]
14,05 Müzik (Pl.)	20,45 Şarkı[...]
14,20 Bando	21,15 Konu[...]
15,00 Müzik (Pl.)	21,30 Orkes[...]
15,30 Konser	22,30 Haber[...]
★	22,50 Caz (P[...]
18,00 Program	23,30 Kapanış

YENİ ESERLER

İbni Haldun'un felsefesi

İş mecmuası neşriyatının [...] numarasını teşkil eden bu eser, [...] eddin Fahri tarafından kaleme [...] ve Üniversite Kitabevince [...] şara konmuştur. Memleketimizde [...] tanınmış olan bir islâm müte[...] hayat ve fikirlerini anlatan bu e[...] lâkadarlara tavsiye ederiz.

Kara İnci

Zonguldakta Kara İnci ismile [...] günde çıkmak üzere edebî bir [...] mua intişara başlamıştır. İmtiyaz [...] hibi ve neşriyat müdürü [...] Taşman olan bu mecmua, [...] çıkan bir çok edebî mecmualardan [...] ha zengin ve temizdir. Mündericat[...] daki tenevvü, tab'ındaki [...] kate değer mahiyettedir. [...] edebî sesini bütün yurda [...] gayesini güden bu yeni arkadaşa [...] ömürler dileriz.

Mevlid

Askerî müteahhidlerinden [...] Salâhaddin Rifatın ruhuna [...] mek üzere 4 mayıs 941 pazar [...] namazından sonra Teşvikiye [...] Mevlidi Nebevî kıraat ettirile[...] merhumu tanıyanların teşrifleri [...] olunur.

Doğum

Gazetemiz makinistlerinden [...] Kılıcerin dün bir kız evlâdı dünyaya gelmiştir. Ebeveynini tebrik [...] uzun ömür dileriz.

Âyini ruhanî

Devlet Demiryolları dördüncü [...] me müdürlüğünde hareket başmüfet[...] tişi iken vefat eden Alkiviyadis [...] birinci senei devriyesi münasebetile [...] tirahati ruhu için medfun bulunduğu [...] Şişli Rum mezarlığı kilisesinde 4 mayıs [...] 941 pazar günü saat 11 de bir âyini ruhanî icra edileceğinden merhumu sevenlerin ve arzu edenlerin teşrifleri [...] ca olunur.

Kalliopi [...]

Alenî teşekkür

Sevgili babamız Refet Ömer [...] yın cenaze merasimine iştirak [...] lûtfunda bulunanlara, mektub [...] grafla taziyet edenlere ayrı ayrı [...] küre imkân bulamadığımızdan [...] nizin delâletile minnet ve [...] mızın iblâğını rica ederiz.

Ailesi adına: Şevket Ömer [...]

ÖLÜM

Muhlis Paşa torunu Senedler [...] rü merhum Said Beyzade Bay [...] kızı ve tüccarlarımızdan Muhlis [...] ve Yusuf Barguçun kızkardeşi [...] lâkiş müessesesi sahiblerinden [...] emir subayı Bay Ekrem Göçmen [...] Bayan Mergube Göçmez dün [...] gözlerini yummuştur. Cenazesi [...] ikindi namazını müteakib Teşvikiye [...] miinden kaldırılarak ailesi makberesi[...] ne defnedilecektir.

Ailesine ve Emlâkiş müessesesine [...] mimi taziyetlerimizi sunarız.

Emlâkiş'ten

Arkadaşımız Ekrem Göçmenin [...] değer eşi Bayan Mergube Göçmenin [...] vefatı sebebile kıymetli ölünün [...] sına hürmeten müessesemiz bugün [...] palı bulunacaktır.

Bir muallimin vefatı

İstanbul Öğretmenleri Yardım [...] yeti reisliğinden:

Cemiyetimiz azasından Kadıköy [...] dinci ilk okul öğretmeni Sırrı [...] duyu aramızdan maalesef [...] kaybettik. Kederli ailesine ve [...] kadaşlara taziyetlerimizi sunarız.

İKİ ESİR

Yazan: *Lajos Zilahy* — 38 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

Kaç defa sokakta giderken rastgele bir adamı kocasına benzetmiş, kalbi çarparak arkasından koşmuştu. Hulâsa, nereye baksa, kimi görse, hep Peter'in hayalile karşılaşıyordu. Peter'in maddî ve manevî varlığı iliklerine kadar işlemişti.

Bir öğleden sonra kayınvaldesinin ziyaretine gitti. Bu ziyareti sırf bir nezaket eseri olarak yapmıştı. Çünkü; zaten üzüntüyle dolu kalbinin, başka insanların ye's ve ıztırablarını dinlemeğe tahammülü yoktu.

Peter'in annesi son zamanlara kadar âsabına hâkim oluyor ve kederini belli etmiyordu. Fakat son günlerde oğlunu tanıyanlardan kimi görse, derhal boşanıyor, ağlamağa başlıyordu. Ruhunun derinliklerinde Miett'e karşı bir kin besliyor ve harbin patlamasının, oğlunun böyle kendinden ayrılmasının sebeblerini hep bu izdivacda buluyordu.

Pol de silâh altına alınmıştı. Fakat kendisine şimdilik Budapeştede bir vazife vermişlerdi. Genc adam, hayatta en çok sevdiği arkadaşı Peter'in annesini teselli etmeği, oğlunun yokluğunu ona unutturmağı kendisi için bir vazife addediyor ve türlü şaklabanlıklarla ihtiyar kadını avutmağa çalışıyordu.

Miett odaya girdiği zaman, kayınvaldesini ziyarete gelmiş olan iki kadınla karşılaştı. Hiç tanımadığı bu iki kadın Miett'e gayet soğuk muamele ettiler. Miett yarım saat kadar oturduktan sonra bunların ana, kız olduklarını anladı. Kayınvaldesi, kızın etrafında pervane gibi dönüyor, ona nasıl ikram edeceğini bilemiyordu. Adının Aranka olduğunu öğrendiği bu kızın nazarları, orada oturduğu müddetçe Miett'in üzerinden ayrılmadı. Bununla beraber bu kızın kendisine karşı nihayetsiz bir nefret beslediğinin Miett farkında bile olmadı.

Miett bütün hüsnüniyetine rağmen kayınvaldesinin evinde bir saatten fazla oturamadı. İçine bir sıkıntı bastı. Nihayet sudan bir mazeret icad ederek kalktı. Onun gitmeğe davrandığını gören Madam Vaynik ile kızı geniş bir nefes aldılar. Çünkü; orada oturduğu müddetçe doğru dürüst bir çift lâkırdı bile konuşamamışlardı. Miett çok zarif konuşmasını bilen bir kadındı. Fakat karşısındakilerin onunla ahpablık etmekten çekindiklerini görünce, tabiatile susmuştu. Bir hissikablelvuku ona, bu kızın bir zamanlar rakibi olduğunu da anlatmıştı. Ancak, bu kabil kızların kendisine hiç bir vakit tehlikeli bir rakib olamıyacaklarından emin olduğu için bu mevzu üzerinde fazla durmadı. Ayrılırken kayınvaldesinin elini öptü ve:

— Anneciğim, dedi, babamın çok selâm ve hürmetleri var. Yakında o da ziyaretinize gelecek. Maamafih siz onun gelmesini beklemeyiniz. Her zaman buyurunuz, bekleriz!

Madam Vaynik ile kızına soğuk, fakat mütebessim bir çehre ile elini uzattı. Kapıdan çıkarken, tekrar kayınvaldesine döndü:

— Anneciğim, postaların çok intizamsız işlediğini söylüyorlar. Olur ki, siz benden evvel mektub alırsınız. Bu takdirde lûtfen bana bir haber gönderirseniz, minnettar kalırım. Çünkü, meraktan çıldıracağım!

Sokağa çıktığı zaman saat altıya geliyordu. Ilık bir eylûl akşamıydı. Villâların bahçelerinden ruha ferahlık veren çiçek kokuları yayılıyordu. Eve, doğru yoldan gitmedi. Canı biraz dolaşmak istiyordu. Hem temiz hava almağa ihtiyacı vardı. Âsabı fevkalâde gerilmişti. Hadnaç sokağının dönemeçli yollarından yukarı doğru tırmanmağa başladı. Niyeti tepeden dolaşarak arka yola inmekti. Arada bir duruyor, neş'e içinde cıvıldıyan, oynıyan çocukları seyrediyordu. Küçük bir meydanlıkta on, on iki yaşlarında çocuklar toplanmışlar futbol maçı yapıyorlardı.

Miett şemsiyesini açtı. Akşam güneşi son hararetini saçıyor, âdeta insanın ensesini kavuruyordu. Yolun sol tarafında villâlar sıralanmıştı. Sağ tarafı ise tamamen açıklıktı. Karşıdan akşam gezintisine çıkmış kadınlı, erkekli oldukça kalabalık bir grup geliyordu. Yanından şık bir otomobil korna çalarak geçti. Miett durdu. Doktor Vargaların Gellirt dağındaki villâlarından tarafa baktı. Birdenbire aklına Peterle birlikte villâya gittikleri gün geldi. Gözlerini yumdu. O gün geçen hâdiseler hayalinde en ince teferrüatile canlandı. Bir anda kalbini derin bir hüzün kapladı. Ağlamamak için kendine hâkim olmağa çalışıyordu. Bu saniyede, koca dünyada kendini yapyalnız hissediyordu. Bilhassa bugünkü ziyaretten sonra kayınvaldesile aralarında ne derin bir uçurum bulunduğunu daha iyi anlamıştı. Son zamanlarda Madam Varga ile olan dostluk ve samimiyetleri de bir hayli zayıflamıştı. Bu kadının bütün benliğine hâkim olan hududsuz bir gururu vardı. Fakat o, bunu iyi kalblilik maskesi altına bürünerek büyük bir maharetle gizlemesini biliyordu. Ancak Miett hayat hakkındaki tecrübeleri artıp, insanları tanımak hususundaki bilgisi derinleştikçe, Madam Varga'nın sahte tavırlarla etrafındaki saf insanları aldattığını sezmeğe başlamış ve bunun neticesi olarak yavaş yavaş, bir vakitler bir anne gibi sevdiği bu kadından soğumağa başlamıştı. Bu itibarla Miett kalbine çöken üzüntülerini anlatacak, derdleşecek, yakın bir insandan tamamile mahrum kalmıştı. Genc kadının kalbini üzen diğer bir derdi daha vardı. Babasını merak ediyordu. Son günlerde babası, birdenbire çökmeğe ve zayıflamağa başlamıştı. Artık eskisi gibi kendine bakmıyor, sakalile hemen hiç meşgul olmuyordu. Gözlerindeki neş'eli parıltılar da kaybolmuştu. Sofrada daima önüne bakıyor, alnındaki buruşukların artmasından derin derin düşündüğü seziliyordu. Miett, ilk zamanlarda, babasının ortalığın hali yüzünden bu vaziyete düştüğünü zannediyor ve yakında harb bitince, babasının da eski neş'e ve sıhhatini iktisab edeceğini nazarı itibara alarak müteselli oluyordu. Fakat, gün geçtikçe, babasındaki bu değişikliğin sebeblerini büsbütün başka cihetten aramak lâzımgeldiği kanaatine varıyordu. Babasının yaşı iyice ilerlemişti. Kalbinde, ciğerlerinde veya herhangi bir yerinde onu günden güne çökertecek bir hastalığın bulunması çok muhtemeldi. İşte bu ihtimal ve günün birinde babasını kaybetmek korkusu Miett'in aklını başından alıyordu.

Güneş yavaş yavaş batıyor ve akşamın alaca karanlığı ortalığı kaplıyordu. Hava gittikçe serinleşiyordu. Miett dağ yolunun kenarındaki bir tahta kanapeye oturdu. Şemsiyesini de boylu boyuna yanına uzattı: Gözlerini uzaklara dikti. Peter'i düşünüyordu. Kocası acaba şu saniyede nerede bulunuyordu? Rusya nasıl bir memleketti? Bu memleket hakkındaki bilgisi pek noksandı. Peter'in esir düştüğünü öğrendiği günden itibaren, Rusya hakkında bir fikir edinebilmek için, macarcaya çevrilmiş ne kadar Rus romanı, seyahat hatıraları varsa, hepsini toplamıştı. Günün ekseri saatini bunları okumakla geçiriyordu. Fakat ne Tolstoy'un, ne Çehof'un, ne de Gonçarof'un eserlerinde aradığı, öğrenmek istediği malûmatı bulabiliyordu.

Gri kostümlü bir erkek yaklaştı. Gözlerini, tahta kanapenin üzerine uzatılmış şemsiyeye dikerek, şapkasını çıkardı:

— Müsaade eder misiniz? [...]

Miett hiç sesini çıkarmadan, [...] yesini kaldırdı. Bir saniye erkeğin [...] züne baktı. Yabancı adam, sırıtkan [...] tebessümle, tahta kanapenin öbür [...] na yerleşti. Miett bu simayı [...] olmuştu [...] kağında [...] iki def[...] biraz [...] zaman, [...] bakmış [...] dan g[...] gözleri[...] bu lâ[...] verme[...] şimdi [...] yanına [...]

Başı[...] alâkad[...] di. Bi[...] gitmeğ[...] rini be[...] kıp gi[...] tırabil[...] teşvik [...]

Yaba[...] bir ter[...] heyeca[...]

— A[...] şeyden [...] küm v[...] zanned[...] yerde [...] ğunu, [...]

Miett [...] lerini [...] dikti.

«Almanların yaptıklarını iade edeceğiz»

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

...re İngiliz hava kuvvetleri tarafından kullanılan yeni bombaların istisnaî tahrib kudreti Emdenden gelen haberlerden anlaşılmaktadır. Emden postanesi civarına atılan bir bomba bu şehrin bu kısmını tam bir harabe haline koymuştur. 70 i tamamen tahrib edilmiş olmak üzere 200 ev hasara uğramıştır. Bu hesabda kırılan pencereler dahil değildir. Bombanın düştüğü yere 500 metre mesafede bulunan evlerin pencere ve kapı çerçeveleri ile çatıları yerinden fırlamıştır.

İki bombanın tevlid ettiği yangınların alevi 200 - 300 metreye kadar yükselmiştir.

Almanya üzerine yapılan akın

Londra 2 (a.a.) — Hava Nezareti bugün aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Dün öğleden sonra, bombardıman teşkilâtına mensub Blenheim tipinde İngiliz tayyareleri, Halder Alman deniz üssüne karşı çok tesirli bir taarruz yapmışlardır. İngiliz tayyarecileri çok alçaktan taarruz ederek şiddetli bir hava dafi ateşi barajına göğüs germişler ve havuzlar mıntakasında duman bulutlarının yükseldiğini ve enkaz parçalarının havaya fırladığını görmüşlerdir. Elektrik merkezine, kışlalara ve diğer binalara tam isabetler olduğu görülmüştür.

Denhelderde ve Texelde Alman kıtaları mitralyöz ateşine tutulmuştur.

Aynı teşkilâta mensub İngiliz tayyareleri gündüzün Vlardingen petrol haznelerine ve Hollânda sahili açıklarında düşman gemilerine de taarruzlarda bulunmuşlardır. 5.000 tonilâtoluk bir sarnıç gemisinin ciddî hasara uğradığı tahmin edilmektedir.

Perşembe-cuma gecesi sahil teşkilâtı tayyareleri Brest havuzlarına hücum etmişlerdir.

Bu hareketlerden tek bir tayyare dönmemiştir.

İngiltere üzerinde

Londra 2 (a.a.) — İngiliz Hava ve Dahilî Emniyet Nezaretlerinin tebliği:

Gece, düşmanın esaslı hava hücumu, Mersey nehri kıyılarına tevcih edilmiştir. Fakat bu hücum şiddetli olmamış ve uzun sürmemiştir. Alınan haberler ölü ve yaralı miktarının fazla olmadığını göstermektedir.

Diğer bazı mıntakalara da bombalar atılmıştır. Fakat hasar hafiftir ve insanca zayiat yüksek değildir.

Gece avcı tayyareleri bir düşman bombardıman tayyaresini tahrib etmiştir.

Alman tebliği

Berlin 2 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Silâhlı keşif tayyarelerimiz İngilterenin cenub sahilinde bir silâh fabrikasını bilhassa muvaffakiyetle bombalamışlar ve bir ticaret gemisini Plymouth cenubunda batırmışlardır.

Donanmanın uzun menzilli topları Douvres açıklarında vapurlara tesirli bir ateş açmıştır.

Savaş tayyare teşekkülleri dün gece yeniden Liverpool iaşe limanına infilâk ve yangın bombaları atmışlardır. Şehirde ve limanda askerî ehemmiyetteki hedeflerde büyük yangınlar çıkmış ve infilâklar olmuştur.

İngilterenin cenubunda ve cenubu garbisinde limanlara, endüstri tesisatına ve tayyare meydanlarına da başkaca taarruzlar tevcih olunmuştur.

Scapaflow üssü üzerinde iki baraj balonu düşürülmüştür.

Alman toprakları üzerinde ne gündüz ne de gece hiç bir düşman faaliyeti olmamıştır.

Ankarada gönüllü hastabakıcı kursu dün merasimle açıldı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Celâl Maral, ve ordu hastabakıcı mektebinin talebeleri tarafından karşılandı. Bayan İnönü, evvelâ hastanenin muhtelif dairelerini gezdi, doğum kısmında bazı kadın hastalarla görüştü, çok mükemmel bir şekilde kurulmuş olan fizyoterapi müessesesini de ziyaretten sonra, ordu hastabakıcı mektebine girdi. Geçen sene kurulmuş olan bu müessesenin her kısmında görülen yüksek intizam ve mükemmeliyeti takdir ile idare ve talim heyetini tebrik eden sayın Bayan İnönü buradan gönüllü hastabakıcı kursuna ayrılan salona geçti.

Salon daha erkenden gelmiş olan bayanlarla dolu idi. Cemiyetin umumî kâtibi Mebrure Aksoley, kursun mahiyetini ve Türk kadınına düşen vazifeleri anlatan nutkunda cemiyete bu kursu tesis imkânını veren orduya teşekkür etti. Bundan sonra General Mazlûm, yurdun her tarafında geniş bir faaliyete geçmiş olan Yardımseverler Gönüllü Hastabakıcı kursunu Sayın Bayan İnönünün huzurlarile açtığını bildirdi. General Mazlûm, insanlık tarihi kadar eski olan harb tarihinden bahisle, harbde hasta ve yaralı bakımının ehemmiyetine işaret ederek, bu teşkilâtın nasıl kurulduğunu anlattı. Asil ruhlu bir İngiliz kadının Kırım muharebesi esnasında Üsküdardaki Selimiye kışlasında hastabakıcılık teşkilâtının temelini attığını, yılmak bilmiyen gayretle çalıştığını ve sonradan bu teşebbüsün kıymeti her tarafta takdir olunarak inkişaf ettiğini çok güzel izah eden General Mazlûm, sözü Türk kadınının harbdeki kahramanlık ve yararlıklarına naklederek uzak ve yakın tarihimizden birçok misaller verdi.

Şimdiki zaman harblerinin yardımcı hemşirelere daha ziyade muhtac olduğunu tebarüz ettiren ve «hayat fedakârlık yapmadan yaşanmaz hale gelmiştir» diyen General, kahraman ve fedakâr Türk kadınları böyle çalıştıkça cephede silâh başında olanların daha kuvvetli bulunacaklarını kaydetti ve «fedakârlık saati çaldığı anda, hepinizi faydalı vazifeniz başında bulacağımdan eminim» dedi. General nutkunun sonunda Yardımsevenler Cemiyetine sonsuz başarılar ve enerjiler diledi. Bu sözleri takiben gönüllü hastabakıcılara ilk ders de General Mazlûm tarafından verildi.

Sayın Bayan İnönü ile Yardım Severler Cemiyeti erkânı dersi takib ettikten sonra, ordu hastabakıcı mektebinden ayrılarak Hıfzıssıhha enstitüsüne gittiler. Burada kurulan «ordu gönüllü dikiş servisi» de gene sayın Bayan İnönün huzurile saat 16 da açıldı.

Fransanın mes'uliyeti

(Başmakaleden devamı)

intizar etmelidir. Harb mağlûbiyeti nihayet kapanabilen bir yaradır. Fakat bilittifak dünya milletlerinin gözleri önünde küçük düşmekten doğacak felâket Fransayı tam manasile mahveder. Fransanın buna dikkat etmesi ve sırtındaki büyük mes'uliyeti unutmaması lâzımdır.

Evet, son mağlûbiyetinden dolayı Fransa yalnız kendisine karşı değil, diğer bir takım milletler nazarında da mes'uldür. Fransa kendi devlet adamları arasında mağlûbiyet mes'ulleri aramağa kalkışmıştı. O mes'uliyet diğer bir takım milletlere karşı bütün Fransanın sırtındadır. Dünya muvazenesinde amil büyük devlet olmanın zaten mes'uliyeti vardır. Fakat Fransa Avrupa karasında kendi işine yarayacak bir siyaset manzumesi teşkil edebilmek için bir takım milletleri bir takım kombinezonlara sokmuştu. Yeni dünya buhranını doğurmakta müessir olan bu kombinezonlar o milletlerin hayatlarına mal olmuşsa bundan Fransaya ayrı bir mes'uliyet teveccüh edeceğini inkâra imkân bulunamaz.

Fransa sukut ettiği zaman diğer milletler ayaklarının altındaki toprağın kaydığını duydular, ve zamanla daha iyi anlaşıldı ki Fransanın bu mağlûbiyeti harbe hiç hazırlanmamış olmasının elim neticesidir. Nasyonal - sosyalizm Almanyası harbe gizli kapaklı bir şekilde değil, adeta davul dümbelek çalarak hazırlanıyordu. Buna karşı Fransa sadece kör ve sağır kalmış ve yalnız bir takım milletlerden kombinezonlar çıkarmayı kâfi silâh sanmıştır.

Çeko-Slovakya Fransanın gözü önünde boğazlandı. Garb müttefikleri Polonyaya yardımın sembolü olarak üç beş tayyare bile gönderemediler. Norveç seferi sadece trajik bir komediden ibaret oldu. Holanda ile Belçika göz göre göre gümlediler, ve nihayet binnefis Fransa sukut etti. Bütün bu fecaatlerin tek sebebi Maginot hattı haricinde harbe asla hazırlanmamış olmaktan ibaret bulunduğu bütün an'anesile anlaşılmıştır.

Taarruza geçen 4000 Alman tayyaresine mukabil Fransanın yalnız 350 tayyaresi olduğunu öğrenenler hayretten donakaldılar. Daha kuvvetli 3000 Alman tankına mukabil 300 Fransız tankı ne yapacaktı? Alman tanklarını karşılayacak Fransız topları yoksa Fransız askeri bunları ellerile mi yakalayıp yıkacaklardı? İşin bu tarafı Fransa hesabına bir faciadır.

Fakat ondan daha vahim bir facia mütareke sonu Fransasında şimdiye kadar oynandı ve hâlâ da oynanıyor: İşbirliği perdesi altında mağlûb Fransayı Alman hizmetkârlığına koşmağa çalışan facia. Mağlûb olmuş olmak, peki. Fakat hâlâ bitmiyen harbde galibin mutlak zaferini temine yardım etmek... Bu olur şey midir? Ve şayed Fransa birinci mağlûbiyetinden elbette çok daha ağır olacak bu ikinci sukuta sürüklenirse onu yuvarlanmış olacağı bu uçurumdan acaba kim ve nasıl kurtarabilir?

Tahakkuk etmiş mağlûbiyet felâketile Fransaya olan olmuştur. Ve bu kadarı kâfidir. Ortadaki mütareke muahedesi dairesinde Fransanın elbet bir gün bütün Avrupa için yapılacak sulhu vakarla ve daha iyi istikballeri elde etmek azmile beklemesi lâzımdır. Fransa çok elim mağlûbiyetine dünya nazarında ancak böylelikle bir mazeret göstermiş olabilir. Yoksa bazı Fransızların insana Almanya ile ittifak etmek için sanki Almanya tarafından mağlûb edilmeyi bekleyorlarmış hissini veren küçük hareketleri Fransanın şan ve şöhretine nakiseler iras etmemek ihtimali yoktur.

Başlarında Laval bulunan bazı Fransızlara kalsa bu memleket Almanyanın yanında çoktan İngiltereye harb ilân etmeliydi. Akıllarınca Fransa böylelikle keçesini sudan çıkarmış olacaktır. Bu maksadla Pariste teşekkül etmiş koca bir fırka çalışıyor ve bu koza hizmet eden bir sürü Fransız gazetesi neşrolunuyor. Geçen harbde Alman istilâ mıntakasında (Ardenler Gazetesi) diye bir gazete çıkaran Fransızın uğradığı makhuriyetle lâyık akıbetini düşünüyoruz da şimdi ona rahmet okutan neşriyat karşısında hayretlerimize bittabi son olmuyor.

Bereket versin ki bütün gürültülerine rağmen bu adamlar, işgal altında olan ve olmıyan Fransada hiç şüphesiz ekseriyetin menfuru bir ekalliyet teşkil ediyorlar. Yoksa kalblerinde hâlâ yüksek kültür Fransasının muhabbetini taşıyanlara bu gün bu memleketin tam sukutunun matemini tutmak kalırdı.

Korkulan nokta Mareşal Pétain'in Fransız haysiyet ve şerefini korumak mücadelelerinde zâfa düşebilmesi ve zamanla velevki kısmen vicdanı hilâfında bazı muvafakatlere sürüklenebilmesi ihtimalidir. İhtiyar asker aylar ve aylardır var kuvvetile mukavemet ediyor. Fakat kendisini sıkıştıran tazyikler ağır ve musırdır. Vichy'de bitmiyen bir facia oynandığı uzaktan bile hissolunuyor.

Fransayı sevdiğimiz için gene Mareşalın basiretine, kiyasetine ve karakterine inanalım. Aksi Fransa için ve onun şahsında insanlık için en büyük felâket olacaktır. Hem Fransayı son mağlûbiyetinin bütün mes'uliyeti altında ezecek olan bir felâket.

YUNUS NADİ

İlk kafile İneboluda

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

eksik değil, fakat bu kadarcık yufka yürekliyi de hoş görmek lâzım! Malûm ya, gidip gelmemek, gelip bulmamak var.

Saat 15. Vapur ağır ağır sahillerden açılıyor. Gidenlerin kalanla, kalanların gidenlere son hasretli bakışları ve son konuşmalar. «Babanıza selâm yazmayı unutmayın»; «beni merakta bırakmayın çocuklar, gider gitmez mektub. Haydi Allah selâmet versin, eşyalara göz kulak olun!». Tırhanı, Tırhanın bacasından halka halka yükselen dumanlar gitgide hüzünleşmek istidadını gösteren bu veda sahnelerinin üzerine son perdiye çekiyor. Vapur Boğaza doğru dümen kırarken, havada bir kaç şapka daha sallandı ve işte hepsi bu...

Yolcular arasında dolaşmağa çıkıyorum. Ambarın içi her yerden cümbüşlü. Çözülmüş denkler arasından tatlı tatlı beşik gıcırtıları geliyor, çocuğuna ninni söyliyen bir genc annenin yanına yaklaştım ve sordum:

— Senin memleket neresi,

— Taşköprü.

— İstanbuldan niçin çekiliyorsun?

— Oturup da ne olacak. Kuru kalabalık edecek değil miyiz?

Öteden başka bir kadın atılıyor:

— Turpun sıkından seyreği iyidir efendim, diyor.

Bu sefer de küçüklerden birine soruyorum:

— İstanbuldan ayrıldığına canın sıkılıyor mu?

Başını sallıyor ve:

— İstanbul benim neyim ki.

— Baban burada ne iş yapardı?

Göğsünü gururla şişirerek cevab veriyor :

— Kestanecilik.

— Gittiğiniz yerde de kestane mi satacak?

— Orada tarlamız var.

Dikkat ediyorum, hepsi de neşeli insanlar, sanki göç etmiyor da gönül birliğile mesireye gidiyorlar.

Kafes içinde cıvıl cıvıl öten bir saka kuşu var. Oğlu İstiklâl savaşında şehid düşen ihtiyar bir kadının imiş. Sordum:

— Bırakmaya kıyamadım.

— Demek bırakacak kimse bulamadın?.

— Hey oğul, dedi, o bir garib kuş, ben bir garib ana, onun benden, benim ondan başka kimsemiz yok.

Seksenlik bir ihtiyarla konuşuyorum.

— Nerelisin, diye sordum:

— Aslımı sorarsan Nişliyim, şimdi de Dadaya gidiyorum.

— İstanbulda candan kimsen var mı?

İçini çekti:

— Can da ben, canan da ben: Bu koca dünyada bir kuru kafa kaldım... Niştenberi düşün bir kere, bu kaçıncı yer değiştirişi!.. Ve lâkin sana bir şey söyleyeyim mi? Bir kök yerinde durdukça korkma, dallar nasıl olsa birleşir.. Biz Nişten böyle güle oynaya mı çıkmıştık?.. Allah o günleri bir daha göstermesin!

Orta yaşlı bir kadına sordum:

— İstanbulu sever misin?

— Severim,

— Ayrıldığın için üzülüyor musun?

Yüzüme tuhaf baktı ve:

— Neden üzüleyim, gelmesi güç değil ya! Her yokuşun bir inişi olduğu gibi, bu gidişin elbette bir gelişi de olacak.

Bir yandan benimle konuşuyor, bir yandan da harıl harıl denk bağlıyorlar. Sordum:

— Ne bu hazırlık?

— İneboluya yaklaşıyoruz da...

Güverteye çıktım. Barut renkli sıra dağların ufukla birleştiği noktada kahraman Anadolunun destanla yaratmış limanı belirdi: İnebolu.

Vapurumuz iç vatan topraklarının sert kabuğile karşı karşıya. Biraz sonra demirledik. Kayıkçılar etrafımızı aldılar. Bağrışıyorlar:

— Hoş geldiniz.

— Hoş bulduk sevgili İnebolu. Sana İstanbulun selâmını getirdik. Bağrında bize de bir oturumluk yer ver!

Vapur yavaş yavaş boşalıyor. Sahilde yazma mendillerini sallayan İnebolu halkının sabırsızlanışı, vapurda merdiven ağızlarına sıralanmış denkler ,güverte parmaklıklarından sarkan meraklı ve heyecanlı başlar.

— Ver elini güzel Anadolu!..

Salâhaddin GÜNGÖR

Dün gidenler

Beyanname vermek suretile meccanen gideceklerden bir kısmı da dün Devlet Denizyollarının Ankara vapurile İneboluya hareket etmişlerdir. Bugün de bunlardan bir kısmı gideceklerdir. Gitmek üzere bilet alan 1000 kişiden ancak 250 si gitmiştir.

Hükûmete beyanname verdiği halde muayyen günlere mahsus vapurla gitmemiş olanlardan meşru mazeretleri dolayısile gitmediklerini ispat edenler bilâhare diğer vasıtalarla bu meyanda posta vapurlarile gönderileceklerdir. Meşru mazereti olmıyanlara verilmiş olan biletlr bilâhare muteber olmıyacaktır. Devlet Denizyollarındaki tevhidi sevkiyat komisyonu bir tebliğ neşrederek gitmekten sarfınazar edenlerin nihayet 48 saat evvel komisyonu haberdar etmelerini istemiştir. Çünkü ona göre vapurda yer ayrılacaktır.. Bazı safdiller arasında gidenlerin gûyâ üç seneden evvel avdetlerine müsaade edilmiyeceği gibi bir takım yalan şayialar çıkarılmıştır. Hususî maksadlarla işae edilen bu haberlerin aslı esası olmadığı kayde bile değer şeylerden değildir.

Havdarpaşadan trenle yapılacak sevkiyat

Haydarpaşadan trenle yapılacak sevkiyat günleri şunlardır:

Sevkiyata 11 mayısta başlanacak 7 hazirana kadar devam edilecektir.

11 mayıstan 17 mayısa kadar İzmite ve Adapazarına, 17 mayıstan 22 mayısa kadar Vezirhana, Eskişehre, Kütahyaya, Afyona, Eğirdire, Burdura, Akşehire, Konyaya, 22 mayıstan itibaren de Mersin, Adana, Fevzipaşa, Meydanıekbez, Malatya, Elâzığ, Diyarbakır, Kayseri, Sıvas, Erzincana kadar sevkiyat yapılacaktır.

Vilâyetin tebliği

İstanbul vilâyetinden tebliğ edilmiştir:

1 — Mudanya hattı iskele ve istasyonlarına gidecek beyannameye tâbi yolcuların hareket günleri ile saatleri ve beyannamedeki vesika numaraları, inecekleri iskele ve istasyonlar aşağıya yazılmıştır:

Hareket:

1 — 4361 den 4460 numaraya kadar bilet almış olanlar 5/5/941 pazartesi saat onda Trak vapurile Mudanyaya ve tren iltisak hattı olarak Bursaya gideceklerdir. Bunların sayısı 460 kişidir.

2 — 4461 den 4560 numaraya kadar bilet almış olan aileler de 6/5/941 salı günü saat onda gene Trak vapurile Mudanya ve iltisak hattile Bursaya kadar gideceklerdir.

Zonguldağa çıkarılan ilk kafile

Zonguldak 2 (Hususî muhabirimizden) — Aksu vapurile 345 nüfustan ibaret ilk kafile bu sabah limanımıza gelmiştir. Evvelce alınan tertibat veçhile gemi limana alınarak, vesaiti nakliyeleri temin suretile mahallî müretteblerine sevkedilmişlerdir.

Belgrad bombardımanı nasıl oldu?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

linde gelerek bombalarını çok alçaktan atmışlar ve Belgrad halkını mitralyöz ateşine tutmuşlardır. Belgradlılar böyle bir taarruzu beklemedikleri için sabahın ilk saatlerinde çarşılarda günlük alış verişlerini yapmakla meşgul bulunuyorlardı. Bu hücum esnasında bütün nezaret binalarile ve Genelkurmay dairesine ciddî isabetler vaki olmuş ve Dedinjedeki Kral sarayı ile merkez garı tamamile yıkılmıştır. Bu ilk hücumda Belgradın bilhassa merkez kısmı hedef ittihaz edilmiş olduğundan bu kısımda çok büyük hasarlar olmuştur.

İkinci hücum biraz daha sonra, saat 10.30 da başlamıştır. Düşmanın bu seferki hücumda takib ettiği gaye Belgradın merkezindeki binaları ve payitahtın sayfiyelerinden biri olan Dusavovaktaki bütün evleri sistematik bir surette tahrib etmekti. Bu mahallenin bombardıman edilmesinin yegâne sebebi, Alman tayyarecilerinin şehrin merkezinden kaçan halkın ölümden kurtulmak ümidi ile buraya iltica ettiklerini görmüş olmalarıdır. Alman bombardıman tayyareleri «Kale meydanı» parkından Milosveliki sokağındaki Savinak kilisesine kadar uzanan geniş bir saha dahilinde bulunan bütün evleri ve diğer binaları teker teker tahrib etmeğe çalışmışlardır. Bu mahalle Yugoslav payitahtının en mamur ve güzel kısmını teşkil ediyordu.

Almanlar üçüncü hücuma saat 15.30 da başlamışlar ve bu hücum gece geç vakte kadar devam etmiştir. Bu hücum esnasında şehrin merkezi alevler içinde yanıyordu. Yangınlar Alman tayyarecilerinin diğer hedeflerin teşhisini son derece kolaylaştırıyordu. Bu üçüncü bombardıman o günkü hücumların en müthişi ve en tahribkârı olmuştur. Alman tayyareleri birbirini takib eden dalgalar halinde gelerek bombalarını alçaktan atıyor ve mitralyözlerini, sokaklarda şaşkın bir halde koşuşan halk üzerine boşaltıyorlardı. Rumanyadaki Detta, Arad, Tamşvar ve Aravica hava üslerine dönen bu tayyareler yeni bomba hamuleleri alarak tekrar Belgrada dönüp dehşet ve ölüm saçmağa devam ediyorlardı.

Belgrad bombardımanına 450 - 500 tayyare iştirak etmiştir. Elektrik fabrikası ile su tesisatı ve bütün borular tahrib edildiğinden şehir susuz ve ışıksız kalmıştır.

Hücumlar esnasında Alman tayyarecileri şehirden kaçarak canlarını kurtarmağa çalışan ahali üzerine sistematik bir şekilde ateş açmışlardır. Alman tayyarelerinin Belgrad civarındaki sayfiyeleri bombardıman etmelerinin sebebi de budur. Çünkü halk şehir haricine çıkarak buralarda sığınacak yerler aramışlardır.

Sava ve Tuna nehirleri üzerindeki köprülerden geçerek kırlara yayılmağa koşan ahali üzerine de şiddetli mitralyöz ateşi açılmış ve köprüler üzerinde bulunan zavallı insanlar, kelimenin tam manasile biçilmişlerdir. Almanlar, kendilerine lüzumu olacak olan bu köprüleri tahrib etmemek için buralara bomba atmamışlardır.

7 nisanda Belgrada hava hücumu yapılmamıştır. Fakat 8 nisan günü Macar tayyareleri gelerek, hiç bir hedef tefrik etmeksizin bütün şehir üzerine bombalar atmışlardır. Macar tayyareleri bu akını yaptıkları zaman Belgrad esasen bir harabe haline gelmiş bulunuyordu. Enkaz yığınlarından dumanlar çıkıyor ve sokaklar cesedlerle dolmuş bulunuyordu.

Bu bombardımanlar neticesinde takriben 20.000 kişi ölmüştür. Bundan başka muvakkaten ve alelâcele kurulan hastaneler yaralılarla dolmuştur. Bir çok ölülerin enkaz altından hemen çıkarılması kabil olmamış ve bu kurbanlar bombardımandan tam 12 gün sonra gömülebilmiştir. Bombardımandan sonra derhal gömülmeyip açıkta kalan cesedler tefessüh etmeğe başlamış ve havayı ifsad ederek sağ kalanların hayatı için büyük bir tehlike teşkil etmiştir.

Bir kaç gün sonra şehre giren Almanlar hayatta kalanlara, yaralılara ve ölülere zerre kadar alâka göstermemişlerdir. Alman kıt'aları yağma edilebilecek her şeyi topladıktan sonra şehirden çekilmişlerdir. Gestapoya mensub memurlarla şehrin asayişini temin edecek kadar asker bırakılmıştır. Çünkü bu koca şehir yiyeceksiz, susuz, ışıksız, ilâcsız kalmış ve büyük bir sefalete bürünmüştü. Belgrad halkı su ihtiyaclarını Tuna ve Sava nehirlerinden temin mecburiyetinde kalmıştı. Bu hal ahalinin sıhhati için büyük bir tehlike teşkil ediyordu. 16 dan 60 yaşına kadar olan Belgradlılar ölüleri ve yaralıları toplamak ve enkazı kaldırarak sokakları temizlemekle mükellef tutulmuşlardır.

Tobruk'da mukabil taarruz!

Karihe 2 (a.a.) — İngiliz Ortaşark umumî karargâhının tebliği:

Libyada, dün bütün gün düşman, Tobruku'n dış müdafaalarına hücuma devam etmiştir. Bir bölgede kıtala'rımız o derecede muvaffakiyetle mukabil hücumlar yapmışlardır ki düşman geri püskürtülmüş, 11 tank kaybetmiş ve insanca bir çok zaylat vermiştir. Diğer bölgelerde muharebe devam etmekte - dir. Sollum mıntakasında keşifkollarımız yeniden faaliyette bulunmuşlardır.

Tobrukta muharebe devam ediyor

Kahire 2 (a.a.) — İngiliz askerî sözcüsü, mihver kuvvetlerinin şimdiye kadar Tobruka karşı yaptıkları hücumların en anudanesini yapmakta olduklarını beyan etmiştir. Büyük miktarda tank kullanmakta olan düşman Tobrukun garbında ve cenubu garbisinde bulunan dış müdafaa mevzilerine hücum etmektedir. İngilizler mukabil bir hücumla muhacimleri tardetmişlerse de muharebe bugün de devam etmiştir.

Alman tebliği

Berlin 2 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Şimalî Afrikada: Alman ve İtalyan savaş tayyarelerinden mürekkeb birçok teşekküller Tobruk civarında düşman istihkâmlarını büyük bir muvaffakiyetle müteaddid defalar bombardıman etmişlerdir. Tam bomba isabetleri bataryaları harb harici bırakmışlar ve Pilastrino kalesinde ve cepane depolarında şiddetli infilâklar tevlid etmişlerdir. Torpil tayyareleri de kara muharebelerine muvaffakiyetle iştirak etmişler ve bir hava muharebesinde Hurricane tipinde dört av tayyaresini düşürmüşler ve diğer bir tayyareyi de yerde tahrib etmişlerdir.

Bahriye topları Akdenizde dört İngiliz torpil tayyaresini düşürmüşlerdir.

İtalyan tebliği

Roma 2 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhının 331 numaralı tebliği:

Tayyarelerimiz Malta'da Valetta limanını bombardıman etmişlerdir. Alman av tayyareleri Malta üzerinde cereyan eden muharebeler esnasında Hurricane tipinde üç tayyare düşürmüşlerdir.

Şimalî Afrikada Sollum mıntakasında Alman - İtalyan müfrezelerinin ve Alman tayyarelerinin faaliyeti görülmüştür. Bu tayyareler, düşmanın motörlü vesaitini, kıt'a tahşidatını ve bataryalarını alçaktan uçarak bombardıman etmişlerdir.

İtalyan ve Alman tayyareleri Tobruk istihkâmlarını şiddetle bombardımana devam etmişlerdir. Burada tazyikımız şiddetini gittikçe artırmaktadır. Alman av tayyareleri, düşmanın dört av tayyaresini düşürmüşlerdir.

İngiliz hava kuvvetlerinin tebliği

Kahire 2 (a.a.) — Ortaşark İngiliz hava kuvvetlerinin tebliği:

İngiliz hava kuvvetleri, Tobruk mıntakasında Acroma civarında düşman nakliye vasıtalarını bombardıman etmiş ve mitralyöz ateşine tutmuştur. Bir çok bombaların bomyonlara isabet ettikleri görülmüştür. İngiliz avcı tayyareleri Tobruk üzerinde görülen ve bir çok pike bombardıman tayyarelerine düşman avcılarına refakat etmekte olan üç avcı tayyaresini alevler içinde düşürmüşlerdir. İngiliz bombardıman tayyareleri düşman mevzilerini ve nakliye vasıtalarını bombardıman etmişler ve İngiliz kuvvetlerinin kara harekâtına müzaharet etmişlerdir. Perşembe gecesi İngiliz bombardıman tayyareleri Bingazi limanına ve sair askerî hedeflere hücum etmişlerdir. Düşman ticaret vapurları üzerine de bir çok bombalar atılmış ve bir vapur yakılmıştır. Bir mühimmat deposunda infilâk vukubulmuş ve büyük bir yangın çıkmıştır.. Benina tayyare meydanı tekrar bombardıman edilmiştir.

Habeşistanda Ambaalagide, Alomata civarında düşman mevzileri ve Falag geçidindeki düşman kalesi şiddetle bombardıman edilmiştir. Elli kadar bombanın tam isabetle hedefler üzerine düştüğü görülmüştür. Bütün bu harekâta iştirak eden tayyarelerimizden biri üssüne dönmemiştir.

Habeşistanda iki şehir daha zaptedildi

Habeşistanda: Yol üzerindeki tahribatın tamiri şayanı memnuniyet bir surette devam etmiştir. Kıtal'arımız, binnetice, Ambalagiyi' himaye eden düşman mevzilerine karşı tazyiklerini arttırabilir. Kıta'larımız, Bahrbar ve Debub'u işgal etmişlerdir. Cenub mıntakasında harekât şayanı memnuniyet bir tarzda devam etmektedir.

İtalyan başkumandanlığı Erkânıharbiye reisi öldü

Roma 2 (a.a.) — Stefani ajansının bildirdiğine göre, Trablus üzerine yapılan bir hava hücumunda ağır yaralanan General Alighiero Mielo 22 nisanda hastanede ölmüştür.

General Mielo, şimalî Afrikadaki İtalyan kuvvetleri başkumandanlık Genelkurmay reisiydi.

Irak'da harb!

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

bu münasebetle, bu kuvvetlerin ancak transit olarak geçmelerine müsaade edeceğini ilâve etmişti. Bu sebeble on gün evvel Basraya çıkarılan İngiliz kuvvetleri Iraktan çıkmayınca, yeni İngiliz kıtaatının gelmesine Irak hükûmeti muvafakat edemiyeceğini bildirmişti. İngilizler ise, Irakta asker bulundurmanın muahede ile kendilerine verilen bir hak olduğunu iddia ediyorlardı.

Anlaşıldığına göre İngilizler Basraya yeniden asker çıkarınca Iraklılar harekete geçmişlerdir. Iraklılar mukavemet edememiş, fakat harb vaziyeti hasıl olmuştur.

Bu münasebetle Irak ordusu hakkında bazı malûmat vermeği faydalı adediyoruz:

Irak ordusu yakın zamanlara kadar üç piyade tümeninden, bir motörlü taburdan ve 2 - 3 jandarma alayından ibaretti. Son zamanlarda buna bir tümen daha ilâve edildiğine göre, Irak ordusunun macmuu 50 - 60 bin kişi tahmin ediliyor.

İngilizlerin ise Irakta bir takım zırhlı birlikleri ve hava kuvvetleri vardır.

(Ankara radyo gazetesi)

Muhasamat nasıl başladı?

Londra 2 (a.a.) — Röyter: Bu akşam Londrada öğrenildiğine göre Irak kıta'larının Habbaniye de tahşid edilmiş olması bu kuvvetlerle İngilizler arasında teessüfe şayan çarpışmalara sebebiyet vermiştir. Bu kıt'aların çekilmesi hakkında yapılan tekliflere rağmen Irak kuvvetleri mezkûr mıntakadan çekilmedikten başka dün yeniden takviye kıta'ları almışlar ve bu sabah erkenden İngiliz askerleri üzerine ateş açmışlardır. Kıt'alarımız icab eden zarurî mukabele tedbirlerini derhal almıştır. Muharebe bütün gün devam ettiği gibi tahmin edildiğine göre el'an da devam etmektedir.

Bundan bir ay kadar evvel Raşid Ali bazı yüksek rütbeli subayların muzaheretile iktidar mevkiini ele aldığı zaman İngiliz - Irak muahedesine sadık kalacağını alenen beyan etmişti. Buna binaen İngiliz hükûmeti Irak hükûmetine müracaat ederek İngiliz kıt'alarının geçmesini temin maksadile Irakta bir muvasala yolu açmak arzusunu izhar etmiş ve bu arzusunu bir sene evvel Irak hükûmeti tarafından verilen taahhüdlere istinad ettirmiştir. Raşid Ali bu teklifi kabul ettiği cihetle İngiliz kıt'aları Basraya hiç bir hâdise zuhur etmeden ihrac edilmiştir. Fakat bir kaç gün sonra yeni kıt'aların geleceği bildirilmesi üzerine Irak makamları mevcud İngiliz kuvvetleri Irak arazisinden geçip gitmeden yeni kuvvetlerin Iraka getirilmesine müsaade edemiyeceğini bildirmiştir.

İngilterenin Irak - İngiliz muahedesi hakkındaki noktai nazarında ısrar etmesi ve yeni kıt'aların Basraya ihrac edilmesi üzerine Irak kuvvetleri Habbaniyede tehdidkâr bir şekilde tecemmü etmiye başlamıştır. Bundan maada mahallî Irak kumandanlığı Habbaniyedeki İngiliz kuvvetleri kumandanına tahrik edici bir mektub göndererek Habbaniyede herhangi bir İngiliz askerî hareketine veya hava faaliyetine müsaade edilemiyeceğini, aksi takdirde bombardıman emrini vereceğini bildirmiştir. İngiltere elçisinin Raşid Ali nezdinde Irak kuvvetlerinin geri alınması hakkında yaptığı teşebbüsler nazarı itibara alınmamıştır.

Londradaki kannate göre Irak halkının büyük bir kısmının Raşid Ali tarafından takib edilen İngiliz aleyhtarı siyaseti takbih ettiğine hükmettirecek bir çok sebebler vardır. Halkın büyük bir ekseriyetinin iki memleket arasında evvelce mevcud dostane münasebetlerin yeniden teessüsünü görmek istediğine şüphe yoktur.

Irak Başvekili Almanyadan yardım istemiş

Londra 2 (aa..) «Ofi» — İngiliz radyosu Irak topçusunun Habbaniye tayyare meydanını bombardımanından bahsederken Raşid Ali Geylâninin iktidar mevkiini eline aldığı zaman İngiltereye karşı koymak üzere Almanyadan yardım istediğini söylemiştir. İngiliz kadın ve çocukları Irak süvari polisinin muhafazası altında Habbaniyeye getirilmiş bulunuyordu. Ayni radyoya nazaran süvari polis kuvvetleri İngiliz kıt'alarının Iraka ihrac edilmesine mâni olacaklarını tehdid makamında bildirmişlerdir.

Irak Başvekilinin tebliği

Beyrut 2 (a.a.) «Ofi» — Bağdaddan bildiriliyor:

Habbaniye tayyare meydanı etrafında İngiliz ve Irak kuvvetleri arasında bazı hâdiseler çıkmıştır.

Başvekil bir tebliğ neşrederek Irak hükûmetinin İngiliz hükûmetile ihtilâfa düşmemek için elinden geleni yaptığını fakat İngilizlerin, mevcud muahede hükümlerile telifi kabil olmıyan ve memleketin hukuk ve emniyetine tecavüz eder mahiyette görülen hareketlere tevessül ettiklerini bildirmiştir.

Bu hal Irak hükûmetini millet tarafından istenilen ve vaziyetin icab ettirdiği mukaddes vazifenin ifasına mecbur etmiştir. Irak hükûmeti memleketin emniyetini müdafaa için lâzım gelen tedbirleri almışsa da bir taraftan da soğukkanlılığını muhafaza ederek her türlü tahrikâttan çekinmiştir. Fakat İngilizler hasmane bir vaziyet alarak tahrikâtta bulunmuşlardır. Bunun neticesi olarak da Irak ve İngiliz kıt'aları arasında çarpışmalar olmuştur. Bütün gün süren askerî harekât muvaffakiyetle devam etmektedir.

Hükûmet milleti sükûnete davet etmiştir.

Basraya gönderilen harb malzemesi

Beyrut 2 (a.a.) «Ofi» — Hayfadan haber verildiğine göre pazartesi ile çarşamba günleri arasında beş nakliye vapuru Hayfaya gelmiş ve karaya esliha, mühimmat ve tayyare defi topları çıkarmıştır. Bu malzemenin tekrar vapurlara yüklenmesi için dün emir verilmiştir. Bu malzemenin Basraya sevkedileceği söylenmektedir.

"Filomuz harekete geçmeğe hazırdır,,

Amerika Kızıldenize sür'atle malzeme gönderecek

Nevyork 2 (a.a.) — Birleşik Amerikanın üçüncü deniz bölgesi kumandanı Amiral Andrews, Nevyork Ticaret Odasında söylediği bir nutukta ezcümle şöyle demiştir:

«— Filomuz harekete geçmeğe amadedir ve iyi haldedir. İngiltereye lâzım olan iaşe maddelerile harb malzemesinin teslimini temin etmekliğimiz lâzımdır. Bunun için kafileleri himaye etmek icab ederse bunu da yapmalıyız. Aksi halde İngilterenin mağlûbiyetini tasavvura hazırlanmaklığımız demek olur. Bugünkü keşmekeş bertaraf olmadan önce bir barış mevzuubahs olamaz. Şimdi kendimizi her türlü ihtimale karşı hazırlamaklığımız icab eder.»

Yunanistanda muharib İngiliz kuvveti kalmadı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

imparatorluk kuvvetlerinin Almanlara üstünlüğüdür ve Almanların uğradıkları ağır zayiattır.»

Almanyanın Yunanistandaki zayiatı

Melbourne 2 (a.a.) — Başvekâlet vekili Fadden'le Dahiliye Nazırı Foll'un müşterek imzası ile neşredilen bir tebliğde deniliyor ki:

«Alınan raporlar Almanların Yunanistanda insanca ve malzemece büyük zayiata uğradıklarını açıkça göstermektedir.

Alınan haberlerden anlaşıldığına göre, General Blamey Yunanistandaki harekâtın tahmin edildiği kadar pahalıya mal olmadığını söylerken aldanmıştır. Filhakika elde edilen askerî neticeler bunu gösteriyor.»

Yunanistan muharebelerinden alınan dersler

Londra 2 (a.a.) — Reuter'in Yunanistandaki İngiliz ve İmparatorluk kuvvetleri nezdindeki hususî muhabiri bildiriyor:

Yunanistan muharebesinden çıkarılacak en esaslı netice, tabiî kuvveti dolayısile görünüşte alınmaz bir mahiyet andıran bir hattın, tam hava himayesi olmadıkça muhafaza edilemediğidir.

Tesalya ovası boyunca münakalâtımıza yapılan pike bombardımanlarının ve mitralyöz hücumlarının tesirlerini gördüm. Bunların neticesinde vukua gelen kayıblar çok az olmuştur. Fakat ovayı şimalden cenuba kateden uzun doğru yolda her birkaç yüz metrede muhtelif büyüklükte bombaların açtığı kraterler gözüküyordu. Servia'da, Verria'da ve Olimpos dağında Alman fırkalarına karşı koyan Anzaklar, iaşesiz kalmıştı. Bizim hava kuvvetlerimizin ileri meydanları Larisa etrafında bulunuyordu ve filolarımız ancak buradan lüzumlu hava himayesini temin edebildi. Fakat bu meydanlar, düşman hava hücumlarının tazyikile istimal olunmaz bir hale getirilmişti. Kıt'alarımıza gelince bunların bu durmıyan bombardımanlarla maneviyatları hiç bir zaman sarsılmamış, fakat yalnız hareketlerini felce uğratmıştır.

Yeni bir hava muzahereti, bu hatta muvaffakiyetle mukavemetimizi mümkün kılabilirdi. Fakat ertesi sabah, parlak ve açık bir havada, Alman tayyareleri kümeler halinde vadilere inmişlerdir. Alman stukaları bizim kamyonlarımızı tahribe çalışırken, bizim sığınmamıza müsaade için kamyonlarımız mütemadiyen duruyorlardı. Cepheden dönerek Teb tarikile Atinaya varırken, yolda hâlâ tütmekte olan ev enkazları gördük ve ayakları çıplak dağlardan geri çekilen Yunan askerlerinin yanlarından geçtik.

Termopildeki cephede gördüğüm bir Anzak subayı, hava bombardımanlarının tesiri hakkında bana şunları söyledi:

«Eğer daha fazla tayyaremiz ve hava üslerimiz olsaydı, Almanların bizim münakalâtımıza yaptıklarını biz de Almanların münakalâtına yapabilirdik. Yollarımız mütemadiyen bombardıman edilir ve mitralyöz ateşine tutulurken, uzun bir münakale hattı idame edemezdik. Tayyare elde etmemiz için hiç bir imkân yoktur. Mümkün olduğu kadar dayanmak mecburiyetinde bulunuyoruz.

Anzakların nasıl tutunmuş oldukları şimdi ifşa edilmektedir. Bu Anzak subayının bana yukarıdaki beyanatı yaptığı günün ertesi gün, Anzaklar, Almanların üç zırhlı fırkasının ve üç motörlü fırkasının bir hücumuna karşı koymuşlar ve düşmana müthiş zayiat verdirmişlerdir. Bu Anzaklar, Attik eyaletinde çarpışa çarpışa geri çekilirken, daima yüksek maneviyatlarını muhafaza etmişler ve dünyanın en iyi hücum kıt'alarından olduklarını bir kere daha ispat eylemişlerdir. Yunan milletinin ve Yunan askerlerinin Anzaklar karşısında duydukları hayranlık hududsuzdur.

Alman tebliği

Berlin 2 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Yunanistanda: Alman ordusu teşekkülleri Moranın işgalini bitirmişlerdir. Yunann topraklarında muharib hiç bir İngiliz kalmamıştır. Moranın cenub limanlarında, kaçmakta olan İngiliz bakiyeleri vapurlara binemeden tutulmuşlar ve esir edilmişlerdir. İngiliz esirlerinin sayısı 8.200 dür. 30 nisanda tanklarımız Korent körfezinde bir düşman nakliye gemisini batırmışlar ve diğer bir nakliye gemisini teslim olmağa mecbur etmişlerdir.

Bir facia

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

vücudünün muhtelif yerleri ateşin tesirile yara bere içerisinde kalmış, ağır yaralı, Haseki hastanesine yatırılmıştır. Hasan Emiroğlu isminde 14 yaşında bir çocuk da, alevler arasında kömür haline gelmiştir. Adliye hekimi Hikmet Tümer, cesedi muayene ederek, defnine ruhsat vermiştir.

Yangının havagazı parlamasından çıktığı sanılmaktadır. İmalâthane, ecza ile dolu olduğundan, alevler birdenbire etrafı sarmış ve içeride bulunan işçilerden Lora ile Hasan, kendilerini dışarıya atamamışlardır. Sabuncu hanı, Mehmed Ziya adlı birine aiddir. Vazelin ve Krem imalâthanesinin sahibi Kâmil Hotdur. Hırdavat ardiyesinin sahibi de Rıza Hızırdır.

Tahkikata müddeiumumî muavini Orhan Tığrak el koymuştur. Dün akşam hâdise yerinde makine mütehassısı Beşir Tezel tarafından keşif yapılmıştır. Diğer taraftan, müddeiumumilikçe muhtelif kimselerin ifadeleri alınmıştır. Yangının sebebine dair vukuf ehli raporu hazırlanmaktadır.

TEMİZ HAVA - İYİ BAKIM...

Çocuğu gürbüzleştirmeğe kâfi iki mühim unsurdur. Memleketimizin saf havası, feyizli toprakları, iş verimi, Türk neslinin yüzde yüz hayat sigortasıdır.

Daima: ÇAPAMARKA...

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Aşağıda cinsi yazılı makinenin sökülmesi ve ambalâjlanması pazarlıkla 7 mayıs 941 çarşamba günü saat 10,30 da Yıldızda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartname ve makineler hergün Akademide görülebilir. Taliblerin münakasadan evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatıracakları 60 liralık muvakkat teminat makbuzlarile birlikte mezkûr gün ve saatte Komisyonumuza müracaatleri.

Pedal — Zımba — Tel dikiş makinesi. (3413)

4 Mayıs Yarınki PAZAR Günü
MACAR KADIN ORKESTRASI
SUADİYE PLÂJINDA

çalacaktır. Otel, müşteri kabul etmek için hazırdır.

Sıhhat memuru aranıyor

Türk Hava Kurumu havacılık dairesi için aşağıdaki şartları haiz olmak üzere 75 lira ücretle bir sıhhat memuru alınacaktır. Taliblerden İstanbulda bulunanların Türk Hava Kurumunda Havacılık Mümessilliğine ve diğer mahallerde bulunanların da Ankarada Havacılık Dairesi Genel Direktörlüğüne müracaatleri ilân olunur.

1 — Sıhhiye Mektebi mezunu olmak.
2 — Yaşı 40 tan yukarı bulunmamak ve faal hizmete elverişli olduğuna dair tabib raporu bulunmak.
3 — Şimdiye kadar çalışmış olduğu yerlerden verilmiş iyi hal kâğıdlarının bulunması.
4 — Kabul edilecek olan sıhhat memuru İnönü kampında istihdam edilecektir.

(3313)

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Aşağıda cinsi yazılı makinenin sökülmesi ve ambalâjlanması pazarlıkla 5 mayıs 941 pazartesi günü saat 10 da Yıldızda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartname ve makineler hergün Akademide görülebilir. Taliblerin münakasadan evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatıracakları 60 liralık muvakkat teminat makbuzlarile birlikte mezkûr gün ve saatte Komisyonumuza müracaatleri

Lito Avusbirg ve Transport makinesi. (3388)

SANAYİ MAKİNELERİ ALIYORUM

Rafineri tesisatına yarayacak makineleri bulunup da satmak istiyenlerle kiremit fabrikası tesisatı kuracak makineleri imal veya satış etmek istiyenlerin 1559 posta kutusu adresine müracaatleri.

B U R S A
İlkbahar Ehlî Hayvanlar ve Emtia Panayırı

Şifalı kaplıcaları, zümrüd ovalarile meşhur Yeşil Bursanın ilkbahar panayırı zengin bir program dahilinde 10 mayıs 1941 tarihine musadif cumartesi günü Atıcılar mevkiinde açılacağından sayın halkın bu panayıra iştirak etmeleri tavsiye olunur.

Panayır bir hafta devam edecektir. (3224)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

İdaremizin Ankara Lokomotif deposuna 1 haziran 941 tarihinden 31 mayıs 942 tarihine kadar gelecek tahminen «50,000» elli bin ton maden kömürünün vagonlardan stok yerlerine tahliyesi ve stok yerlerinden makinelere ve vagonlara tahmilile depo kanallarının ve civarının temizlenmesi işi kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Beher ton kömürün boşaltılması 20 ve yüklenmesi 30 kuruştan, muhammen bedeli «25,000» yirmi beş bin lira ve muvakkat teminatı «1875» bin sekiz yüz yetmiş beş liradır.

Eksiltme 14/5/941 tarihine raslıyan çarşamba günü saat 15 te Ankara istasyonunda 2 nci İşletme binasında toplanacak Komisyonda yapılacaktır. Bu işe girmek istiyenlerin kanun ve şartnamenin tayin ettiği vesaikle muvakkat teminat makbuz veya idarenin kabul ettiği formüle mutabık banka mektublarını havi tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde vermiş olmaları lâzımdır.

Şartname ve mukavele projeleri Ankarada 2 nci İşletme Komisyonundan ve Haydarpaşa ve Kayseri İşletme Müdürlüklerinden parasız verilmektedir.

«2260» (3212)

Vagonların tahmil ve tahliye müddetleri hakkında tatili edevat tarifesine yeni bir zeyil yapılmıştır.

Bu zeyil mucibince senenin bütün aylarında ve her istasyonda sarnıçlı vagonların tahmil ve tahliye müddetleri «6» ve diğer vagonların tahmil müddetleri «5» ve tahliye müddeti «4» saat olarak tespit edilmiştir.

Bu saatlerde araya giren öğle tatilleri dahil ve ambarların kapalı kaldığı muayyen gece saatleri ve resmî tatil günleri haricdir.

Bu tarife zeyli 1/6/1941 tarihinde mer'iyete girecektir. Bu tarihten itibaren 3/10/1938 tarihinden muteber tarife zeyli lâğvedilecektir.

Basmahane ve Alsancak ambarlarına vürud eden tam hamuleli vagonların, evvelce ilân edilen şartlar dahilinde, idarece tahliyelerine 1/6/1941 tarihine kadar devam edilecektir.

İzmirde «Alsancak, Kemer ve Basmahane» tam vagon muamelesine tâbi hamulelerin tahmil ve tahliyelerine dair olan D.D/509 No.lı tarife 1/6/1941 den itibaren tatbik mevkiinden kaldırılacaktır.

Fazla tafsilât için istasyonlara müracaat edilebilir. «2381» (3418)

Aşağıda ismi, muhammen bedeli ve muvakkat teminatı ayrı ayrı gösterilmiş olan Ankara hastanesi muhtelif tesisatının yaptırılması işi 17/6/1941 salı günü saat 15 ten itibaren kapalı zarf usulile Ankarada idare binasında sıra ile ve ayrı ayrı eksiltmeye konmuştur.

Bu işlere girmek istiyenlerin listeleri hizasında yazılı muvakkat teminatla kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14 e kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak Ankarada Malzeme dairesinden, Haydarpaşada Tesellüm ve Sevk Şefliğinden dağıtılacaktır.

	Yaptırılacak tesisatın adı	Muhammen bedeli Lira	Muvakkat teminat Lira
1	No.lı liste muhteviyatı çamaşırhane tesisatı	9375,—	703,13
2	» » » mutfak »	18750,—	1406,25
3	» » » etüv »	4375,—	328,13

Emniyet Sandığı ilânları

Taksitle emlâk satışı sekiz senede % 8,5 faizle ödenir

SEMTİ	Cinsi	Muhammen kıymeti
Kadıköy Hasanpaşa mahallesi eski Adalet yeni Hürriyet sokak 7 No.lı (Müverrih Ata 11)	Ev	1200
Kadıköy Hasanpaşa mahallesi eski Adalet yeni Hürriyet sokak eski 7 mü. yeni 8 No.lı	Ev	800
Ortaköy Mecidiye mahallesi eski Dereboyu yeni Dere sokak eski 123 yeni 129 No.lı	Ev (apartıman)	4500
Fatih Kâtibmuslihiddin yeni Hamamimuhiddin mahallesi eski Tatlıkuyu yeni Tatlımemba sokak eski 4, 6 yeni 4,6 No.lı	İki arsa	250

1 — Arttırma 26 mayıs 941 tarihine düşen pazartesi günü yapılacak ve 14 ten 16 ya kadar devam edecektir. İhale arttırma sonunda en yüksek bedel verene yapılır.

2 — Arttırmaya girmek için muhammen kıymetinin % 15 i nisbetinde pey akçesi yatırmak lâzımdır.

3 — Arttırma bedelinin dörtte biri peşin geri kalanı sekiz senede sekiz müsavi taksitte ödenir. Taksitler % 8,5 faize tâbidir.

4 — Taksitler ödeninceye kadar gayrimenkul Sandığa birinci derecede ipotekli kalır.

5 — Binaların fotoğrafları Sandık dahilindeki Satış salonunda teşhir olunmaktadır. Fazla tafsilât almak için salona müracaat edilir.

Emlâk almak ve satmak istiyenlere:

İstnbulun her semtinde her çeşid emlâk almak ve satmak için en kısa yol Satış salonumuzu ziyarettir.

İstenildiği takdirde satılığa konan emlâk mukabilinde ne miktar borc verileceği tayin edilerek alâkadarlara bildirilir. Bunun için iki lira ücret alınır.

Teşhir ücreti: Bir liradan aşağı olmamak üzere üç ay için bin lirada on iki buçuk kuruştur. Ne satıcıdan ne de alıcıdan başka bir ücret alınmaz. (3392)

Sümer Bank Birleşik Pamuk İpliği ve Dokuma Fabrikaları Müessesesi Ereğli Bez Fabrikasından:

Fabrikamız için dokumacı, dokuma ustası ve her türlü evsafı haiz bir bahçıvana ihtiyac vardır.

Taliblerin Fabrika Müdürlüğüne müracaat etmeleri. (3397)

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden:

Ankarada merkez kadrosunda çalıştırılmak üzere fransızcadan türkçeye ve türkçeden fransızcaya iyi tercüme yapmak iktidarını haiz makinede gayet seri yazabilen bayan bir mütercim daktilo alınacaktır. Ayrıca ingilizce bilen tercih olunacaktır. Ehliyetine göre 150 liraya kadar ücret verilecektir. Taliblerin 10/5/941 tarihine kadar Ankarada Umumî Müdürlük Personel Servisine, İstanbulda Şube Müdürlüğüne müracaatle talebname imzalamaları ve 10/5/941 günü saat 15 te Ankarada Umumî Müdürlükte ve İstanbulda Şubede ayni zamanda yapılacak olan imtihana iştirak etmeleri lüzumu ilân olunur. (3436)

ŞAKİR ZÜMRE
Türk Sanayii Harbiye ve Madeniye Fabrikasından:
TORNACI - FREZECİ ve TESVİYECİ

alınacaktır. İsteklilerin vesaikile birlikte fabrikaya müracaatleri.

Anadolu Demiryolu ve Haydarpaşa Limanı Şirketlerile Mersin - Tarsus - Adana Demiryolu Kumpanyasından:

Anadolu Demiryolu ve Haydarpaşa Limanı Şirketleri ve tasfiye halinde Mersin - Tarsus - Adana Demiryolu kumpanyası hisse senedatı, tahyilât ve mümessil senedatı hamillerine:

A. Kontenjanına dahil olan senedatını B. Kontenjanı rejiminden istifade ettirmek üzere memlekete ithal etmiş veya edecek olan hâmillerin Maliye Vekâletine müracaatleri ilân olunur. (3445)

Kızılay Cemiyeti Umumî Merkezinden:

1 — Azamî (250) liraya kadar aylık ücret ve ayrıca mesken tazminatı verilmek üzere, Kızılay Cemiyeti Umumî Merkezi

MUHASEBE KONTROL Servisine bir Şef

alınacaktır. Taliblerin aşağıda yazılı evsafı haiz olması lâzımdır:

A — Yüksek mekteb mezunu olmak,
B — Askerlikle ilişiği bulunmamak,
C — Devlet devair veya müessesatında veya bankalarda uzun müddet muhasebe ve muamelât servislerinde şeflik veya müdürlük gibi vazifeler görmüş olmak,
Ç — Sıhhati tam olmak.

2 — Talib olacakların bir mektubla, mevcud mekteb diploması, çalıştıkları yerlerden aldıkları bonservisleri ve vesaiki müsbiteleri ve iki kıt'a fotografileri ve bir nüsha tercümei hal varakalarile birlikte, 10 mayıs 1941 tarihine kadar, Ankarada Kızılay Cemiyeti merkezi sivil müdürlüğüne müracaat etmeleri ve müracaat mektubunda kendi haklarında malûmat verebilecek tanınmış üç zatın isim ve muvazzah adreslerini derceylemeleri lâzımdır.

Tahsil dereceleri nazarı dikkate alınarak, evsafı matlûbeyi haiz oldukları anlaşılan taliblerin taaddüdü halinde aralarında bir müsabaka açılacaktır.

Tıb Fakültesi Dekanlığından:

Fakültemize bağlı Diş Tababeti mektebinde kırk lira ücretli bir hemşirelik münhaldir. Şeraiti öğrenmek üzere Tıb Fakültesi Dekanlığına müracaat etmeleri (3402)

Eskişehir Tayyare Fabrikası Genel Direktörlüğünden:
Tornacı, Tesviyeci ve Elektrikçi alınacak

1 — Eskişehir Tayyare fabrikasına imtihanla birinci sınıf tornacı, tesviyeci ve elektrikçi alınacaktır.
2 — İmtihan Eskişehir Tayyare fabrikasında yapılacaktır.
3 — Verilecek yevmiye kabiliyet ve muvaffakiyet derecesine göre takdir edilir. Beş liraya kadar yevmiye verilecektir.
4 — Talib olanların birer dilekçe ile ve nüfus hüviyet cüzdanı, askerlik vesikası ve bonservislerile Fabrika Genel Direktörlüğüne bizzat müracaatleri.
5 — Muamelenin daha kısa zamanda tekemmülü için haricden geleceklerin, mahallî Emniyet Müdürlüklerinden tasdikli birer hüsnühal kâğıdı getirmeleri lâzımdır.
6 — Yabancı kadınla evli olanlara iş verilemez. (3435)

Devlet Denizyolları işletme U. M. ilânları

ADALAR - ANADOLU - YALOVA Hattı İlkbahar Tarifesi

5 mayıs 941 pazartesi gününden itibaren Adalar - Anadolu - Yalova hattında ilkbahar tarifesi tatbik olunacaktır.

Yeni tarife iskelelere asılmıştır. (3442)

Cihanşümul bir roman
RÜZGÂR GİBİ GEÇTİ
2 nci cildi çıktı

Bugün Amerika ve Avrupada en çok okunan bu roman bilhassa harbin cereyan ettiği ve harbe yakın bulunan memleketlerde daha çok okunmaktadır. Çünkü neşrettiğimiz 2 nci cild de büyük bir harb sahasının müthiş çarpışmalarını, harbin psikolojisini, harbin kahramanlığını, fecayiini galib ve mağlûb orduların haleti rubiyelerini, muhariblerin vatanperverliğini, kadın ve erkek tarafından harb meydanında gösterlen şecaati, bir de buna inzımam eden aşk fedakârlığını, ruh yüksekliğini o kadar heyecanlı, o derece tatlı bir surette tasvir etmektedir ki, kitabı okumak üzere eline alanlar, kat'iyyen bırakamamakta, vakayiin cereyanına kapılarak sürükleyici eserin tesirinden kurtulamamaktadırlar. Türkçemizde de büyük bir takdir ve rağbete nail olan (Rüzgâr Gibi Geçti) romanını dilimize çevirenler, Hilmi Ziya Ülken ile Avni İnsel... ki, bunların tahrir ve tercümedeki iktidarları herkesçe malûmdur.

I inci cilt 483 sahife 150 kuruş — II nci cilt 539 sahife 150 kuruş

İstanbul: Hilmi Kitabevi

HER AKŞAM

TAKSİM KRİSTAL Bahçesinde
Tanburî Salâhaddin Pınar ve kemanî Necati Tokyayın

İştirakile memleketin en maruf musiki san'atkârlarını bir arada dinleyiniz.

Bayanlar	Sazendeler	
SUZAN	Piyanist :	FEYZİ
FAİDE	Klarnet :	ŞÜKRÜ
NEZİHE	Udî :	SELÂNİKLİ ABDİ
FAİKA	Kanun :	İSMAİL
NADİRE	Hanende :	AKSARAYLI YAŞAR
MÜHİBE	Hanende :	HAMİD
	Darbuka :	HASAN TAHSİN

Müessesenin gösterdiği büyük fedakârlığa rağmen fiatlar gayet ehvendir.

Pazar günleri Saat 16 dan 19 a kadar MATİNE: KONSOMASYON 27 ½ kuruştur.

Pek yakında büyük sürprizler. Tel: 40099

Plâkasız FORT tenezzüh

OTOMOBİLİ ARANIYOR

939 veya 940 modeli plâkasız Fort tenezzüh otomobili olup da satmak istiyenlerin 1559 posta kutusu adresine mektubla müracaatleri.

Açık arttırma ile fevkalâde satış

941 mayısın 4 üncü pazar günü sabah saat 10 da Beyoğlunda Ayazpaşada Alman sefarethanesi karşısında 47 numaralı Alasa apartımanının 6 No. lı dairesinde Amerikalı Mister Houl - berg'e aid kıymetli bilûmum eşyalar ve biblolar açık arttırma suretile satılacaktır. Ceviz kaplama asri yemek oda takımı, 9 parça büfe vitrin, otomatik yemek masa ve altı deri sandalyesile, limon kaplama yatak odası takımı, asri 4 kapılı dolab, tuvalet, 2 komodin, markiz sandalye ve 2 kişilik karyola, Amerikan somiyesile ve çok iyi halde, tekrar asri ceviz kaplama komple yatak oda takımı, 1 divan, asri yandan etajerli, 2 koltukla ve üzeri goblen kaplı, tekrar masif kara ağac, asri 1 divan, 3 koltukla üzeri kreton kaplı, nadide bir salon vitrini, asri 1 kanape ve 2 koltuk, üzeri maket kadife kaplı, Bohem, Rosenthal, Sacuma, Portegez, büyük ve küçük nadide vazolar, tabak takımları, blöblân ve famiy de ros duvar tabakları, imzalı yağlı boya resimler, maruf Zonaron'un Akuarel tablosu, nadide bir tuvalet takımı, hakiki maroken kutu derununda, yeşil istorlar ve mysterler, salon masaları üzeri kristalli ve kolonlar, İngiliz mamulâtı bir istorlu yazıhane, asri kütübhane ve kartonier, İngiliz mamulâtı ufak salon ve oyun masası, Avrupa mamulâtı avize ve abajur, Yunkers markalı bir havagazi ocağı fırınlı, gümüş portkart, ekmeklik ve saire, yepyeni muşambalar, yazılması gayrimümkün bir çok lüzumlu eşyalar ve biblolar. 1 radyo Saba markada 39 modeli ve 6 lâmbalı yepyeni 4 ayak 1 buz dolabı, Kelvinatör 140 parça gümüş çatal bıçak takımı, Saruf, Şiraz ipekli, Kayseri ve sair kıymetli seccadeler.

15,000 liraya satılık apartıman

Şişli Etfal hastanesi, Tramvay İstasyonu Samanyolu sokak Buket apartımanı 3 kat, 4 er oda, gömme banyo, mutfak ve çamaşırlık. İradı senevî 1100 liradır.

İLÂN

Silivri asliye hukuk mahkemesinden almış olduğum 9/6/939 tarih ve 121 sayılı ilâmla çocuğumun adı Fikriye iken Fikri olarak tashih ettirdim ve Silivri nüfus memurluğunca kaydına şerh verdirdim. Tashih keyfiyetinin alelûsul ilânını rica ederim.

Yapağca köyünden Sadık Ateş

Fırsat

Kahvehane, kazino ve bahçeler için 1500 aded katlanır

DEMİR SANDALYE

ve iyi bir halde

500 masa satılıktır.

Tepebaşı Halk bahçesine müracaat

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

Ticaret Ofisine müsabaka ile Memur alınacaktır

Ofisimize, yüksek mekteb mezunlarile lise ve orta mekteb mezunları arasında müsabaka ile memur alınacaktır. Müsabaka imtihanları tahrirî ve şifahî olmak üzere iki kısımdır. Tahrirî imtihan 15 mayıs 941 perşembe günü saat 15 te Bahçekapıda 4 üncü Vakıf handa İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası içtima salonunda yapılacaktır. Günü ayrıca tayin edilecek olan şifahî imtihana girebilmek için tahrirî imtihanda muvaffak olmak şarttır. İmtihana talib olanların memurin kanunile 3659 numaralı kanunda yazılı vasıfları haiz olmaları ve bunları mübeyyin vesaikin asıl veya musaddak suretlerini, askerlik hizmetlerini bitirdiklerine dair vesikalarını, tercümei halle haklarında malûmat alınabilecek kimselerin muvazzah isim ve adreslerini bir istida ile 10 mayıs 941 cumartesi günü öğleye kadar Bahçekapı Kutlu handa Ticaret Ofisine tevdi etmeleri lâzımdır.

Müsabakada kazanacak memurlar 6 aylık bir tecrübe devresi geçirecekler ve ehliyetleri sabit olmıyanların hiç bir iddia hakları olmamak üzere vazifelerine nihayet verilecektir.

TİCARET OFİSİ

Hava Gedikli Namzedlerine

Gedikli namzedlerinden 15 - 18 yaşında olup muayenede kazanmış ve evrakları tamamlanmış olanlar 5 mayıs 941 pazartesi günü sevkedileceklerinden bunların pazartesi günü saat 6 da Kurumda bulunmaları ilân olunur.

Susurluk Belediyesinden:

Kasabamız ilkbahar hayvan panayırı 15 mayıs 941 tarihinde açılarak ... gün devam edecektir.

Panayıra gelecek alıcı ve satıcıların otel vesair her türlü esbabı istirahatleri temin olunmuştur.

Kasabamızın merkezî vaziyeti itibarile panayıra külliyetli miktarda hayvan gelmekte olduğundan en büyük tüccar ve müteahhidlerin ihtiyacını karşılıyabilecektir.

Yerli kumaşlarımızla övününüz

KULA
Mensucat fabrikası T. A. Ş.
KUMAŞLARINI
BAHÇEKAPIDA

Yeni açılan büyük mağazasında iftiharla görünüz.

TOPTAN ve PERAKENDE

TÜRK TİCARET BANKASI A. Ş. İSTANBUL ŞUBESİNDEN:

5 mayıs 1941 tarihinden itibaren yeni iş'ara kadar Bankamız gişeleri aşağıda gösterilen saatlerde devamlı olarak açık bulundurulacaktır.

Adi günler: 9.30 dan 13.30 a kadar
Cumartesi günleri: 9.30 dan 11.30 a kadar

Harb Akademisi Satınalma Komisyonundan:

Aşağıda cinsi yazılı makinenin sökülmesi ve ambalâjlanması pazarlıkla ... mayıs 941 salı günü saat 10.30 da Yıldızda Akademi Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartname ve makineler hergün Akademide görülebilir. Taliblerin münakasadan evvel Beşiktaş Malmüdürlüğüne yatıracakları 60 liralık muvakkat teminat makbuzlarile birlikte mezkûr gün ve saatte Komisyonumuza müracaatleri.

Tipo ve bıçak makinesi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

Anadolu Demiryolu ve Haydarpaşa Limanı Şirketlerile tasfiye halinde Mersin - Tarsus - Adana Demiryolu kumpanyası hisse senedatı, tahvilât ve mümessil senedatı hâmillerine:

Maliye Vekâletinin almış olduğu karar mucibince, rekuponman yapılıncaya kadar, B. «Türkiye» kontenjanına dahil senedat kuponlarını tahsil etmek üzere kişelerimize müracaat edecek hâmillerin kuponlarını sened bedellerile birlikte ibraz etmeleri icab eylediği ilân olunur.